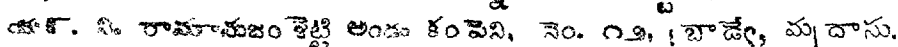

సంచిక ౧౫

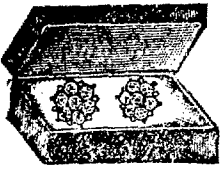

8440 ఆర్షాయుర్వేదోపధనిలయము, కాకినాడ.

భట్టి విక్రమాదిత్యుని కథలు

24 నిండు పేజీల పటములు. 486 పేజీలు. నిండు క్యాలి కోలైండు, ఆ బాలగోపాలము చతురతగల తెలి. రసవంతమును చమత్కారమును ఆయన కథ లెన్నియోగలవు ధా 2-4-0 వి. పి. భిక్షులు కి ఆణాలు.

ఎలక్ట్రోబంగారు గిల్లు ఆభరణములు

ఇమిటేషన్, డైమెండు ప్రకాశ వంతముగు రాళ్లు చూపుకు 500 రూ వలెంచ తగినవి. బహునాణ్యమైనది. ధరలు కారుచాక. 7 తెల్ల గాళ్ల కమ్మలు పెద్దజు 2-12-0 ఇదేమాదిరి చిన్న జు 2-8-0 150 X జులు కట్టిన మేలరకపు లక్ష్మీవిగ్రహము కలిగిన వడ్డాణము 3-0-0 (వెంచి 1/2 కాసులదండ రు 6-0-0 (వెంచి 1/2 కాసులదండ రు 5-0-0 3 పేట గడియారం గొలుసు 3-0-0 వి. పి. కమ్మలు ప్రత్యేకము. వలయువారు ఈ ఆద్రసుకు వ్రాసిన కేటలాగు పంపబడును.

కె. నాదముని అండు సన్ను, (2792) 164 చైవాబాబుగోడ్డు, మదరాసు

కృతకరత్నము (ప్రతులు తక్కువ!!)

PART 1

జన్మనామము. పుట్టితేదీ వేళమున్నగునవి లేకయేసం వర్తన ఫలితములను క్యాకర్లకు రీడింగుతో సహా యొన్ని సంక త్సరములైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకయే తమం తట తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంతానము మున్నగు ద్వా దశభావములలో మీరీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగల రు. ఇది యింటిజ్యోతిషుగ్గుడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.

క్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, (3291) భిక్షోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

బట్టోపుష్ప సారము

ఇది మంచి సువాసనగల ఆత్మ, 1-2 చుక్కలు వైన చర్మములపై అనేకపుష్పముల కావనము గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక దేహమునకు చల్లదనమును ఆనందమును గలిగించును—రు 3, భరిమకు రాదగిన సువాసన తలనూనెలను 2-0-0 భరిమకు యీ 1/2 బొమ్మ సీసాతో సులభముగా మీరే చేసికొనవచ్చును. (3351-4)

1/2 బొమ్మసీసా రు 2-0-0; 1/4 బొమ్మ సీసా రు 1-2-0. 1/8 (ద్రాము) సీసా 1 కి రు 0-10-0. ఎన్నిటికైనా వి. పి. చార్జి రు 0-6-0. వి. పి. ఆండు కంపెని, పెరిదేవి, నెల్లూరుజిల్లా.

మలయ చందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుర్రము

పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. స్త్రీలకును మన్యులకును కూడ ఇది రాజోపధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

(3081) "కత్తె కట్టలు"

కెడ్డకత్తె గట్టి గజము బాదుగు గలది. సాగవైబు. 1-కి రూ 4-8-0. దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీభరణుకర. కలయునారు ఆర్డరుతో 2కరూపాయి ఆదాన్సు కంపెనీ. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో కట్టడ్లు అండ్ లాక్ షేకర్లు etc. పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా) కె.వి.గ్రాఫిక్ ఆ. డెజిన్ ఇండస్ట్రీస్ పెద్దాపురం.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయుగారోగ్యైక్యవ్యయాలకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, (8198) 27, చీవాబాబుగోడ్డు, మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

మోరి

రాజోలు తాలూకాలో చేరిన మా మోరి గ్రామమున నిన్న (18-వ తేదీ) సంపూర్ణపారతాళము జరిగినది. కొట్లన్నయ్య, చిల్లర దుకాణములతో సహా మూసి వేయబడినవి. చాల మంది యువపసిందిరి. కాంగ్రెసు సంఘమున సభ్యులు చేర్చబడిరి. వాలంటీరులు సాయంకాల మధ్యకు గాంధీ భవనంలో ఊరి వెంబడి తిరిగి విదేశీవస్త్రములను ప్రోగుచేసి స్వరాజ్య కార్యాలయమువద్ద దహనము గావించిరి. శివాలయమున అభిషేకములు చేయబడినవి. (ఒక విశేషము.)

ఏ లూ రు

ఈ వెల 6-వ తేదీ లగామురు జాతీయవారములో కాంగ్రెసుసభ్యుల చేస్తుటయు స్వరాజ్యనిధికి సామూహములు చేయుటయు ఖద్దరు విక్రయించుటయు జరుగబడినది. 18 తేదీని జాతీయిల్లు, రైసువిల్లు, దుకాణములు పావులు కాఫీహోటల్లు సహా అన్ని కట్టివేసి పూర్తిగా మార్తాలు జర్పబడినవి.

మాపురవైక్యభావములలో శ్రీ మోతే జమీందార్లు ఖద్దరు ఫ్యాక్టరీ పెట్టుటకు సమ్మతించినారు. మిగతా వైక్యసోదరులున్న వత్సానముగా సదరు ఫ్యాక్టరీకి వాటాలు తీసి కొనుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. సదరు ఫ్యాక్టరీ రు 50000 అ తో యీ కారాఖరకు ప్రారంభించబడును.

12 తేదీ రాత్రి తెలుగుగ్రామములో మొట్టమొదటి వ్యవస్థాగత తమకుమార్తె వివాహసమయమందు స్వరాజ్యనిధికి రు 22-0-0 లున్న హనుమంతరాయనిధికి బందరు జాతీయ కళాకాలకు 22-0-0 లున్న విరాళ మిప్పించిరి. ఒక విశేషము.

విశాఖ పట్టణము

ఏప్రిల్ 1 తేదీ మొదలు ౧3 తేదీ వరకు మాపురమున జాతీయవారము జరుపబడెను. 1 తేదీని మహాత్మునిపటముతో భజనతో పురదీపుల నూరేసింపు జరిగినది. 2 తేదీ మొదలు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి ప్రయత్నములు జరిగెను. కొందఱు నగదు పూర్వకముగ వెంటనే నిధియొసంగి సత్కరించిరి; కొందరు నెలవాతగా చందాలనొసంగుటకు వాగ్దానముల నొసంగిరి. ఖద్దరువ్యాపకము చాలనటకు జరుగుచున్నది. మ-రా-శ్రీ. కొల్లూరు నూర్యనారాయణగు ప్రగతి జాతీయవారమున లాభ మేమియు దీసికొనకుండ అలంధరకే ఖద్దరు విక్రయించిరి.

౧3 తేదీ నిండుమిగతా సంపూర్ణమైన పారతాళము జరిగెను. ఒకటి శంకు కాఫీ హోటెల్సుచూత్రము, మూడుబడతేడు. అంకోకటి తమిళుడి. సాయంకాలము మహాత్మునిపటముతో నూరేగుచు సమగ్రద్రుట్టాడ్డున సభ జరిగెను. అందు మ-రా-శ్రీ, కొల్లూరు నూర్యనారాయణగు ప్రగతి (బహ్యశ్రీ) మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారును పంజాబు దౌవ్యముల గూర్చియు ప్రస్తుతపరిస్థితులగుర్చియు విపులముగ ముచ్చటించిరి:— (ఒక విశేషము)

జాల్మిబదర్స్ ద్వితీయసంవత్సర

బొమ్మింటిక్ లోర్న మెంటు

ఈ బొమ్మింటిక్ లోర్న మెంటు వెంటకగిరి టవున్లో 1922 సం. మేవెల 1-వ తేదీ జరుగబడును. జెల్లూరు, చిత్తూరు, గుంటూరు, కడప, ఆనంతపురము జిల్లాలోని సంవత్సరకాలపు నుండియైన ఆదుమందు టీములు చేర్చుకొనబడును. ప్రతిటీముకును ప్రవేశములయ్యు మా 3/ ఏప్రిల్వెల 29-వ తేదీలోపల లోర్న మెంటు సెక్రెటరీవారికి అప్పి కేవలము చేరవలయును. దీనినిగురించి ఇంకనితిగవిషయములు సెక్రెటరీవ్యా రావాసికను గొనవచ్చును. మూడు సంవత్సరములు వరుసగా గెలిచిన వారికి సుమారు రూ 65 వెలగల వెండిగన్నె ఇవ్వబడును. ప్రతిసంవత్సరమున గెలిచిన విదుగురికిని విదు మెడల్సు ఇవ్వబడును.

For sale.

60.B. H. P రషను కురాయిలు

యింజను మంచి వర్కింగు ఆర్డరులో ఉన్నది. కావలసినవారు యీక్రింద అడ్రసుకు వ్రాయవలెను. (39) చుండూరు నాగభూషణంగారు, బెజవాడ.

నోటీసు (19)

లేటు మా పిఠెండ్రి గాదె అచ్చయ్యగారు 1916-వ సం. మార్చివెల 12-వ తారీఖున వ్రాయించిన విల్లు ప్రకారము ఆయన భార్యకు యిచ్చిన దత్తత అధికారము అనుసరించి "పుప్పరి" అనే మా చిన్నవానిని దత్తత యిచ్చుటకు నేనున్న అంగీకరిస్తు వున్నప్పటికిన్ని ఆమె దురుద్దేశముతో మరెయొక పిల్లవానిని దత్తత చేసుకొనుటకు ప్రయత్నము చేస్తు వున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్లు యెవరైనా ఆమెకు దత్తత యిచ్చిన యెడల సదరు దత్తత లాప్రకారము గాని అచ్చయ్యగారు వ్రాయించిన విల్లుప్రకారముగాని చెల్ల నేరదని తెలుసుకొనవలెను.

మారీచేరు } గాదె కామరాజు వ్రాలు. తణుకు తాలూకా } (కృష్ణాజిల్లా) 5-4-1922.

నోటీసు.

బందరు సబుకోర్టువారి పుత్తరువు ప్రకారం లేటు మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారి కుమారుడు సూర్యనారాయణరావుగారి తాలూకా పుయ్యూరులో వుండే మాగాణిభూముల అమరకం 1332 ఫసలీకి యేకుసాలుకు యీ వెల 23 వ తారీఖున పుయ్యూరులో వేలం వెయ్యబడునని యిందు మూలముగా తెలియచెయ్యవలెనని.

(86) కస్తూరి కృష్ణానందం, బంజూ, 18-4-22. రిశవరు.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ

రావుగారిచే రచింపబడినది

(గంధములు—నాటకములు)

నర్మదాపురుకుత్సీయము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]

పూర్ణి మముద్రిక—నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు గారు, పితాపురం. అని వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు	0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము)	0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట)	0-1-6
4. స్వరాంజ్యందోళనము (వచనము)	0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట)	0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు)	0-2-0
7. పంజాబుపాట (బాబ్బిలి కథనల)	0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు)	0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన)	0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు	0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము	0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు)	0-4-0
13. లోకమాన్య బా గ తిలకు మారికథ	0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ)	0-8-0
ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.	

జపానువలన భయము

నాల్గవ ప్రభు మోక్షము

ఏప్రిల్ 17:—జపానును గురించి జాగ్రత్త నుండుదు అను కీర్తి క్రింద నాల్గవ ప్రభు దేయిలీ మె యి లు పత్రికలో వ్రాయుచు నున్నది:—జపాను సైనిక వ్యాపారము వలన ప్రపంచమున కంతకును అందు ముఖ్యముగ బ్రతుకునకు అపాయము సంభవింపనున్నది. జపాను ప్రభుత్వమువారు తమ దేశమునందును విదేశములందును అమితముగ సేనలను నొకాదళమును వృద్ధి చేయుచున్నారు. వైవాసముద్రములందు జపాను వారు నా కా దళము నధికము చేయుచున్నారు. జపాను ప్రభుత్వమువారు పన్నుల సభిముగ విధించి నైస్యము సభిక మొనర్చుచుండిరి. వాపింగుటను తీర్మానముల ననుసరించి జపాను తనతంత్రముల రూపమును మార్చుచు మార్పుచే గాని చేరుగాదు. 1914 సం॥ నందు జర్మనీ ఆధిక్యము నే స్థాపింపవలె నను పక్షము జర్మనీయుం డెంత బలవంతముగ నుండెనో జపాను ఆధిక్యమును స్థాపింపవలెనను పక్షమువారు జపానుగొద్దిగ్గు దంతబలవంతముగ నున్నారు. జపానునందు యుద్ధ కాళివారు విధియొడంబడిక నెక్కుడుగ లక్ష్య పెట్టుట లేదు. ప్రజలయందు జపాను నెడల ననుకూలభావమును వ్యాపింపజేయుటకుగాను వారు ఇతర దేశములందు చాల వార్తాపత్రికలకు లంచ ములిచ్చియును బయస్కృతులములమునను అపరిమితముగ ప్రచారము నల్పుచున్నారు. ఈ ప్రచారము ఇంగ్లండునందును సంయుక్త రాష్ట్రములందును అధికముగ నున్నది. జపానువారు ప్రభుత్వమున వైవాసయును తిరువాతి ప్రపంచ మంతటియందును తమ యాధిక్యమును స్థాపించుటకు ముత్తించుచున్నారని వాక్యంక గొప్ప యుద్ధాగ్ని దెలిపెను. సంగ్రామ సమయమున జపానువారు వైవాసనుండి ప్రయ్యుక్తిని 21 మరుతులను ఎప్పటికిని మరచిపో జాలము. ఇందువలన వారియుద్దేశములు సువ్యక్తములగుచున్నవి.

జెనోవా సమావేశము

జర్మను-సోవియట్లు ఒడంబడిక

ఏప్రిల్ 17:—రష్యా జర్మనీలు జెనోవా యందు సంధిగావించుకొనెను. యుద్ధనష్టపరిహారముల నిర్వహణములవాడును రద్దుపరుచుకొనిరి.

జెనోవా సమావేశమునందు ఆశ్చర్యము

ఏప్రిల్ 17:—రష్యా జర్మనీలు ఒడంబడికను గావించుకొనెనను ఆకస్మికవార్త జెనోవా సమావేశమున ఆశ్చర్యము నందు ముంచివేసెను. జెనోవా యందు దీయొడంబడిక గావించుకొనుట వలన నిందు విశేష ముండునని తలంపరాదని జర్మను ప్రతినిధులు దెలిసిరి. దేశమునందు అందఱును ఆస్తి సమాముగ నియమలెనను మరతును రష్యా నులు వదలుకొనిరియు ఇరుదేశములవారును పరస్పర ఆర్థిక సదుపాయముల నొనర్చుకొందు రనియు ఈ యొడంబడికవలన జర్మనీ కిరీతదేశములతోనుండు సంబంధములం దెట్టిమార్పులను గలుగజాలవనియు జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

సమావేశమును తృప్తికరించుట

డబ్ల్యు. స్టేట్సుగారు జెనోవా నుండి తైముపత్రిక కిట్లు వ్రాయుచుండిరి:—బోల్షివిక్కులను జర్మనులును గలిసి జెనోవా సమావేశమునకు పరాభవమును గావించిరి. జర్మను రష్యాను ఒడంబడికయొక్క అర్థము చా నంతట నదియే దెలియుచున్నది. కేన్సు సిద్ధాంతముల సంగీతరచిన జర్మను లా సిద్ధాంతములను తృప్తికరించి సమావేశమునకు అపాయము గలుగజేసితి. తమకు సరిసమానస్థాన మియలేదనియు తమకు నొకవైపునకు ద్రోసి మిత్రమండలివారు రష్యాతో రహస్యముగా సంధిచర్చల గావించుచుండిరియు అందుచే వాము ప్రత్యేకముగ సంధి గావించుకొనుట వ్యాసముగ నే యున్నదనియు జర్మనులు నుడువుచుండిరి. రష్యాకు లింకను తమ చర్యను సమర్థించుకొనలేదు. కాని స్టాన్ బుర్గ ప్రభుత్వము చట్టసమ్మత మైనదని మిత్రమండలిచే నొప్పించు రష్యా ఋణముల బాధ్యతను ద్రోసివేసికొనుటకు రష్యానులు ప్రయత్నించుచున్నారనుట ఇందువలన నుచిదితము.

ఉదకమండలములో నిన్న సాక్షాత్తము విల్లింగుడొక ప్రభుదంపతు లొక నాట్యమును జూచుటకు వెళ్లిరి.

నర్. సి. శంకరక నాయకులారు ఉదకమండలమందలి ప్రభుత్వమందిరమునుండి బయలుదేరిరి.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

నిష్పక్షపాత మవసరము

తైముపత్రికా వ్యాఖ్యానము

ఏప్రిల్ 17:—తైముపత్రిక సమీపప్రాచ్యమును గురించి ఇటుల వ్రాయుచున్నది:—మిత్రమండలివారు కెమలిష్టుల కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునందు వాము గ్రీకు సైనికచర్యలను ఆపజాలమని తెలుపుట చాల పొరబాటు. మిత్రమండలివారు గట్టి పట్టుదలను నిష్పక్షపాతమును గవ్వరచిననేగాని సమీపప్రాచ్యమున కాంతి నెలకొనజాలదు. కెమలిష్టులకు, తాము మిత్రమండలితో సంబంధింపవలెనో లేక గ్రీకులతో సంబంధింపవలెనో లేక ఈ యద్ద రతోడను గల సి స ం ప్ర ది ం ప వలసియుండజో తెలుపుట అవసరము. స్మిర్నాను విడువకుండ నుండుటకు గ్రీకు లచ్చట గావించుచున్న సైనికసన్నాహములను మిత్రమండలివారు తీవ్రముగ నిరసింపవలెను. గ్రీకులచర్చల గనిపెట్టుటకు మిత్రమండలివారు ఆవలియాయందు అధికారులను నెలకొల్పవలెను.

ఇండియా - ఖిలాఫతు

ఆంధ్రప్రభువు అభిప్రాయములు

ఆంధ్రప్రభువు మార్చి 20న పత్రికయందు భారత దేశమునకును ఖిలాఫతు సమస్యకునుగల సంబంధమును గురించి ఇట్లువ్రాసిరి:— సెనర్సు సుధిలో తురుష్కల కమకూలముగ మార్పుల నొనర్చుకొనెదల భారత దేశమునందలి ఖిలాఫతుయొద్ద మమునందు పట్టు నడలుననియు నందువలన భారతదేశమునండు ఆరాజకమువలన నపాయములు తగుననియు భారతప్రభుత్వము వారు దెలిసిన అభిప్రాయములు పొరబాటున నమ్ముటకు చాల కారణములుగలవు. భారత ప్రభుత్వమువారు నమ్మకస్థుడైన యొక భారతప్రతినిధిని కాన్పూర్లో నోపిలిన కచ్చటికరిసేతుల స్వయముగ విచారించుటకు పంపవలెను. కెమలిష్టులును అధికారమును తొలగికోయుట కత్నించుచున్నారని అప్పుడు మువ్యక్తముగా గలదు. జలసంఘటన తిరిగి కాన్పూర్లోనోపిలిన కిచ్చివేయుట యనగా బోల్షివిక్కుల కిచ్చివేయుటతో సమానము. కెమలు పాపా బోల్షివిక్కులతో గలసిపోయెను. జలసంఘటన గురించిన సమస్యలను నల్లసముద్రతీరమున గల కాన్పూర్ముల ప్రతినిధులుగల యొక సంయుక్త సంఘమువారిచే పరిష్కరించుకొనవలెనని ఆంగ్లరాసోవియట్లు ఒడంబడికయందు గలదు. ఈ సంఘమునందధమము ఆర్థురు సోవియట్లు ప్రతినిధులను ముగ్గురు ఇతర ప్రతినిధులకు, నుండురు. బోల్షివిక్కులు కాన్పూర్లో నోపిలిన లోబరుచుకొనుట కత్నించుచున్నారని ఇందువలన తెలియగలదు.

జెనోవా సమావేశమునందు దమను జేర్చుకొనక పోవుటకు కెమలిష్టులు తమమునమ్మతిని దెలిపిరి.

చైనా - నల్లమందు ఉత్పత్తి

ఏప్రిల్ 17:—నానారాష్ట్రములమిత్రవారిచే నియమింపబడిన నల్లమందు విచారణసంఘమునందు బ్రిటిషు ప్రతినిధిగ నుజేయుటకు సర్. బాల్ బార్దనుగారు జెనోవాకు ప్రయాణమై వెళ్లు సందర్భమున నిట్లు నుడివితి:— ఈ సంఘమువారు ప్రపంచమున వైశ్వమునకు యంతనల్లమందు గావలసియుండునో నిర్ణయింతురు. నల్లమందు నిషేధము ప్రభాభిప్రాయముచే కొనసాగవలెను గాని వెలుపలనుండి ఉత్పత్తులు గావించుటవలన సాగజాలదు. చైనా యందు రాష్ట్రీయ గవర్నర్లు నల్లమందు పంట నడుపించి భూమిపన్నున విధింతురు. అందుచే నధికమగు పన్ను నీయవలసి వచ్చెగాన ప్రజలు నల్లమందు నే పంట చేయుదురు. చైనా యెడల నితరదేశములు సానుభూతియు సహకారమును గవ్వరపవలెను. చైనా యందు ప్రభాభిప్రాయము చాల నిస్పృహయింపబడుచున్నది. అందుచే చైనా యందు పాశ్చాత్య దళములకు అభిప్రాయములను వ్యాపింపజేసి నల్లమందు ప్రచారమును లగ్నింపవలెను.

పార్లమెంటు లేఖకుల సంఘము:— మదరాసు

ముత్యాలపేటలోని యీ సార్వజనుల లేఖకుల సంఘముయొక్క 28వ వార్షికోత్సవము శేషు గురువారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ముత్యాలపేట హైస్కూలునందు జరుగును. రా. బి. టి. రంగాచార్యులు బి. ఎ. బి. ల్. ఎం. ఎల్. ఏ. గార్ల గాన నాధిపత్యము వహింతురు. వచ్చుపక్షకాళిలో ఆర్థిక కార్యములవ్యాసకులగు శ్రీయుత సి. ఎస్. శ్రీనివాసచారి ఎం. ఏ గారు “భారతదేశమునందలి పత్రికా ప్రచారాభివృద్ధి”ని గూర్చి యవస్థనింతురు.

స్థానిక వార్తలు

అఖిలభారతీయ విశ్వకర్మోద్ధారణ సంఘము యొక్క (డి ఆల్ ఇండియా విశ్వకర్మ లిబరల్ ఫెడరేషన్) షష్టాంధ్ర రాష్ట్రీయ విశ్వకర్మోద్ధారణ మహాసభ చిత్తూరునందు ఈనెల 23-వ తేదీ అది వారమున జరుగును.

మద్రాసు ట్రాంవేలు:— ఏప్రిల్ 20-వ తేదీ గురువారంతా తిరువల్లి కే. జి. శ్రీపాదసాధిస్వామి ఆద్వాల పల్లకి యూరేంగుపును జూచుటకు వెళ్లువారలసౌకర్యము కొఱకు ట్రాములు ఆరాత్రి చెండు గంటలవరకుగాని ఆపగమైతే ఆ వైగాగాని కష్టంపానూ, కలపేట, వినుకానూ రోడ్డులమధ్య నడచును. సెంట్రల్ స్టేషను, వినుకానూ రోడ్డులమధ్య ట్రాములు ఎపుడును నడుచుచుండును.

శ్రీపాదసాధిస్వామి రథోత్సవము:—నిన్న ఈ యము తిరువల్లి కే. జి. తిరిగి ఖద్దరుభజన జగము. పాదసాధి శ్రీస్వామి రథోత్సవమును జూచుటకు పురమండలి అన్ని భాగములనుండి పౌరులు విశేషముగ నేతెంచిరి. తత్సందర్భమున స్వదేశోద్ధయ వ్యాపకమునకు ప్రయత్నియులు జరిగెను. భజన చేసినవారిలో అధిక సంఖ్యాకులు ఖద్దరు వస్త్రధారణ చేసి యుండిరి. రాట్నమునుగురించి బోధించుచు భజనచేయుచు ఖద్దరు ఉత్సవము నాలుగు వీధులలో తిరిగెను. వాలట్టిరు కద్దరుబట్టలను విక్రయించుచుండిరి. బ్రిటిష్ కేసు వక్ల కేసులు భజనోత్సవములో ఆతుల్యమునామతో బాట్లానిరి. స్థానిక కార్మికులు కమిటీవారు శ్రీస్వామికి ఖద్దరువస్త్రమును సమర్పించిరి. ఆ వస్త్రమును స్వామి కలంకరించిరి. భక్తులు యొక్క చక్రములవిడ తిమిరభావలో “మహాత్మాగాంధీజీ” అని వ్రాయబడెను. రథమున కొక ప్రక్కన గాంధీమహాత్ముని చిత్రపు తగిలించబడెను. రథమునలాగుచున్న వారుకూడ గాంధీ కీర్తనలు బాడుచుండిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

మద్రాసు హైకోర్టు

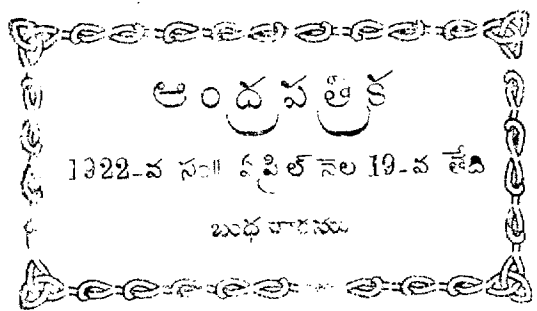
కాజీ అబ్దుల్ రహిమాన్

ఖాజీ అబ్దుల్ రహిమాన్ అనునాతిడు రాయపేట కాపు రుడు, నిన్నటిదినము హైకోర్టులో, తాను క్రిందటి ఆక్టోబరులో పేట అబ్దుల్లా అను తిరి-వ కర్నాటకు యిక్ష్వాన్సి సిపాయిని పని వదిలుకొనునని ఉత్తరము వ్రాయలేదని వాదించెను. ఉలేమాల ఫ్యాలుముతోగూడ పంపిన లేఖయొ క్రింది విధముగ నున్నది:—

దయామయదేగు భగవంతునిచేర నొక సత్యప్రకటనము ను నా మృతి యు లా రా! ఇదియే చివరసారి. నైతాను ప్రభుత్వము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము యిస్లామును నాశము చేయవను కట్టియున్నారు. మీరు యిదివరలో ప్రపంచమునను ఇస్లాముగొఱుకొయుచుంటిరి. పవిత్రస్థలములనున్న, మహమ్మదీయుల కాలి ఫానున్న నాశముజేసిరి. మీరు యిది తోపపిన ఉలామెహిద్ ఫాట్వాప్రకారము ఆచరించి నైతాను ప్రభుత్వమును వదలెదరా తేదా? ఈ విషయమును గమనింపుడు. ఈ డిక్లీని అచ్చువేసి గాని, వ్రాసిగాని మీరు చదివి అందిరును చదువుటలు జేసి ప్రతిసిఫాయాయు యాప్రకారము జేయునటుల జేయుడు. అట్లు గాకున్నచో మీరు మరిమారులగుదురు; మరియొకవిషయము. మీపేరు వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడును; కిలాఫతు నేవకుడు; కాజీ అబ్దుల్ రహిమాన్ :—

ఫిర్యాదీ చెప్పినది. సేరస్థుడు ఆ లేఖను సిపాయిపే వ్రాసెననియు, అది ఆయనకు చేి తోపపిన మధ్య వానిని తెన్నాగుపనిజేయు నుబేదారుచాచి ఆక్షేపణతో గూడినదని కమాండరు ఆఫీసరుకు పంపెననియు. ఈ సంగతి అధికారులకు తెలుపనది కేసుజేయబడెను. ఫిర్యాదీతరపు రి గురు సాక్షులు విచారింపబడిరి. సేరస్థుడు క్రానువరీతు జేసెనుగాని సాక్ష్య మేమియులేదు. ఆయన మహమ్మదీయభివృద్ధ వనియు, సేర మేమియు జేయలేదనియు, యిస్లాముకు విధి నిర్వహించిజనియు సమర్థించుకొనెను. తాను ఆ లేఖనున్న, ఫత్యూనన్న పంది వెట్టితననియు, పేట అబ్దుల్లాజీ అను సాహెబుకు లేఖను వ్రాయ లేదనియు చెప్పెను.

క్యారెన్లను జడ్జిగారును యేకీధవించి వానికి చెండు సంవత్సరముల విడిచెదనున్న 100 రూపాయల జరిమానాయొ, ఆడబ్బు నీయకున్న మరి రి మానముల విడిచెదనున్న విధించిరి.

ఆత్మ పరిశోధనము

భారతజాతీయోద్ధరిణమునకై సత్యాగ్రహ దీక్షను గాంధీమహాత్ముడు పదేపదేచి మూడేండ్లు గడచినవి. సత్యాగ్రహము భారతజాతీయ లోకమునకుగానికే పనిముగాదు. అదికాలమునుండియును సత్యమైన యాత్మతత్వప్రతిష్ఠాపనమునకు వ్యక్తులు జాతులు సత్యాగ్రహదీక్షను బూని సంకల్పమును సాధించినవిధమును ప్రజాచేతిహాసములనంతముఖములను బోధించుచున్నది. మహాత్ములు ప్రపంచమునంతను ప్రతిభూమిని సంగ్రహించు సాధించిన విధమును ప్రజ్ఞాదీప్రువాదుల చరిత్రములు విశేషము చేయుచున్నవి. వ్యక్తులు సాధించిన మహాకార్యమును సంఘములును జాతులును సాధించుట సులభముగాని దుర్లభముగాదు. ముఖ్యముగ మన్యహంసములను నిషేధించిన భారతభూమి యందు సత్యాగ్రహవ్రతానుష్ఠానము సులభసాధ్యమని మూడేండ్లయందును జరిగిన వృత్తాంతము విశేషము చేయుచున్నది. ఆరంభమునందు సత్యాగ్రహవ్రతప్రభావము సామాన్యముగ బోధ్యముగాకుండినను కాలక్రమమున దాని ప్రభావము ప్రపంచమునకు విశేషమగుచున్నవిధమును ప్రజలయందు ప్రబలుచున్న నిగ్రహము విశేషము చేయుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధ మారంభమునందు అహింసాదానానంద దాగ్రహమరంతములకు గారణం బైనది. ఇప్పుడు మహాత్మునిదండన మానందసత్కారములకు గారణంబగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమునకు ప్రజలారాధనములను జేయుచున్నారు గాని పరితాపమును చెలుపుట లేదు. ప్రజాహృదయమునందు గలిగిన భావపరివర్తన మధికారవర్తనమునకును ప్రజలకును ఆత్మపరిశోధనమును చేయవలసిన యవసరమును గలుగజేసినది. ఆ యవసరమును గ్రహించి ఆత్మపరిశోధనమును జేసి భావారాధనమును జేయవలసినవరకును నధికారప్రయత్నములు శాంతిసాధనమునకు సాధనములు గాజాలవు. అధికారవర్గ మాత్రపరిశోధనమును జేసినగాని వారి నిరీక్షణము మారలేదు. ఆత్మపరిశోధనము లేనంతవరకును బాహ్యస్వరూప సమ్మోహితమైన యధికార నిరీక్షణమునందు మార్పు గలుగజేరదు.

అధికారనిరీక్షణము

రాజ్యాంగసంస్కరణములు వాడుకయందున్నవి. భారతీయులకు ముత్రిపదవులు లభించినవి. కన్నాటు ప్రభువు యవరాజు శాంతిసందేహములను ప్రకటించిరి. రీడింగు ప్రభువు ధర్మోపదేశములను జేయగలిగెను. కాలము శాసనము పత్రికాశాసనము రద్దుచేయబడినవి. కాని అధికారనిరీక్షణము మాత్రము మారలేదు. జనరలు డయరు జాలియన్యాలా బాగునగు జాతీయహృదయస్థానమును జేయుట కవలంబించిన నిర్బంధవిధానమున వర్తనుగాను ప్రభృతులు భిన్నమార్గముల నవలంబించుచు జాతీయహృదయ స్థానమును జేయుట కుపక్రమించుచున్నారు. డయరువలెనే ప్రజలకు గుణపాతమును నేర్పుట కధికారులు విశ్వప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. గుంఘాగు

నందు హారతాళము ప్రతిషేధింపబడినది. సభాసమావేశములు నిలువబడినవి. ప్రకాశము పంతులు గారికి 144 శ్రీముఖము సమర్పింపబడినది. దండనపు శన్ను విధింపబడుచున్నది. గాంధీ బోపి ధారణము దండనమునకు పాత్రమైనది. స్వరాజ్యవతాకములు నామధికములు బలవంతముగ తీసివేయబడుచున్నవి. సేలమునందు హారతాళ ప్రకటనము దోషముగ ప్రకటించబడినది. లాహోరునందు పండిత మదనమోహన మాలవీయగారు సమావేశము జేయదలచిన కాంగ్రెసు కమిటీసభ ప్రతిషేధింపబడినది. పంజాబునందు వేలకొలది దేశసేవకులు బండిలుగ నున్నారు. ఆస్సామునందు కొరజాదెబ్బలశిక్ష విధింపబడుచున్నది. ఏమూలకు దృష్టిని మరల్చినను దండనములు నిర్బంధములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి. పోలీసుమనుకుగాని కలెక్టరుకుగాని మంత్రికిగాని రాష్ట్రాధిపతికిగాని హృదయ నిరీక్షణము మారలేదని దుర్భరమైన ప్రజానుభవము విశేషముచేయుచున్నది. అధికారవర్గము శాంతిసంరక్షణ వ్యాజ్యమును గలుగజేయుచున్న భీభత్సమేయగమునందును శాంతిని స్థాపింపజాలదు. నిర్బంధవిధానము భయభ్రాంతిసాధనము గాకను స్వేచ్ఛాసాధనముగ బరిణమించుచున్నది. శాంతిసాధనము గాకను అసంతృప్తిసాధనముగ బరిణమించుచున్నది. అధికారవర్గమున కి మూడేండ్లయందును గలిగిన యనుభవమైనను నాత్మపరిశోధనమునకు గారణము గాకున్నది. అధికారులకు బాహ్యసాధనములందు గల విశ్వాస మాత్రపరిశోధనమునందు గలుగకున్నది. బండిలహృదయభావములను ప్రజాహృదయభావములను నిరీక్షించుట కధికారవర్గమునకు బుద్ధి పుట్టకున్నది. అధికారనిరీక్షణము మారకపోయినను ప్రజానిరీక్షణము మాత్రము మారినవిధమును దేశపరిస్థితులు విశేషము చేయుచున్నవి.

ప్రజానిరీక్షణము

ప్రజలయందు దాతృపరిశోధన మేర్పడినవిధమును దేశవ్యవహారములు విశేషము చేయుచున్నవి. ప్రజల కధికారాగ్రహభావము పోయినది. ఆత్మవిశ్వాసము గలిగినది. ప్రజలు నిర్భయముగ దమ జన్మస్వత్వములను చెలుపుచు స్వరాజ్యశ్రమవాసమును స్వీకరించుచున్నారు. రాజ్యాధిపతిరాజ్యాధిపతులు సమర్పించెడి ద్రువపత్రములు ప్రజాహృదయమునందు వికసించిన యాత్మవిశ్వాసమునకు నిదర్శనముగ నున్నవి. ప్రజలు పరమానందముతో మహాత్యాగమును జేయుటకు సంసిద్ధులైయున్నవిధమునకు గాంధీమహాత్ముని నిరుపమానమైన త్యాగము నిదర్శనముగ నున్నది. అధికారు లెన్ని బాధలు పెట్టినను ప్రజలు మాత్రము ప్రశాంతిస్థితియందు మెలంగుచున్నారు. ప్రజలు ప్రశాంతముగ నిర్బంధము లేకును హారతాళములను జేయుచున్నవిధము సత్యాగ్రహవ్రతమును చెలుపుచున్నది. అధికారవర్గము నిర్బంధములను బలవంతమును నుపయోగించుచున్నను ప్రజలు మాత్రము బలవంతము లేకును సత్యాగ్రహవ్రతము నారాధించుచున్నారు. గుంటూరునందు నిర్బంధముగ దుకాణములను తెరిపించినను క్రయవిక్రయములు మాత్రము సాధ్యపడలేదు. శ్రీమంతులు ధీమంతులు సామాన్యులు నిరపాయముగ సత్యాగ్రహవ్రతము నాచరించుచున్నపుడు ప్రజలయందాత్మపరిశోధనభావముదయించినవిధము వ్యక్తమగుచున్నది. ప్రజలకు గలిగిన యావిజయమే వారి కర్తవ్యభారమును వృద్ధి చేయుచున్నది.

ప్రజాకర్తవ్యము

ప్రజలు స్వరాజ్యవిజయమును బడయుటకు విశ్వప్రయత్నములను జేయవలయు నని అధికారుల

నిర్బంధవిధానము విశేషముచేయుచున్నది. మోగుగారి పతనముతో నిర్బంధమును విజృంభించుచున్నది. ప్రజలు చూపిన సామాన్యత్యాగము స్వరాజ్యసోపానమును నిర్మించినది. ఈ సోపానము మీదను దివ్యమైన స్వరాజ్యమందిరనిర్మాణము చేయవలసి యున్నది. ముప్పది కొట్ల భారతీయులు స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు బూనుకొనునపుడు మందిర నిర్మాణము నిర్విఘ్నము గ నేర్పడు గలదు. స్వరాజ్యమందిర నిర్మాణమున కాత్మబలమే మూలాధారమని భారతీయులు గ్రహించుచున్నారు. ఆగ్రహమంతయును నధికారానుభవమునకు వచ్చుచున్నది. అధికారులగ్రహవరపశులై కారాగృహములను స్వరాజ్యసేవకులతో నింపిన కొలదియును నిర్బంధముల నవలంబించిన కొలదియును ప్రజాహృదయము లందు నిగ్రహము విజృంభించుచున్నది. అధికారాగ్రహము ప్రజానిగ్రహమునకు నిలువజాలదని యధికారి హృదయ వేదవ్యర్థ విశేషము చేయుచున్నది. భారతహృదయమునకు సహజమైన నిగ్రహమును ప్రజానుభవమునకు దెచ్చుటయే ప్రజల కర్తవ్యము. నిగ్రహము క్రియా రూపములనుదాల్చుచు ననుభవమునకువచ్చునపుడు స్వరాజ్యము ప్రత్యక్షమై తాండవమాచుచుండును. స్వరాజ్యభావ మనుభవమునకు వచ్చుటకు గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన నిర్మాణవిధాన మారాధన యోగ్యముగ నున్నది. ఖద్దరు మంత్రమును జపించుచు దేశమునందు దండనను ఖద్దరును ప్రత్యక్షము చేయవలయును.

ఉపదేశములు కార్యరూపమును దాల్చువలయును. మాటలుచేతలు గావలయును. శపథములు నియతకర్మలుగ మారవలయును. జాతీయ వారము గలిగినది. సత్యాగ్రహదేవతకు మూడేండ్లు నిండినవి. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధ మాసికడినము గలిగినది. మాతృభూమి పాశబంధములు బలతరములగుచున్నవి. దేశభక్తులు కారాగృహములందు గుండుచున్నారు. మహాత్ముడు యరవడజెయిలు నందు బంధింపబడి యున్నాడు. ఈ యాపదనుండి దేశోద్ధరణమును జేయుటకు మన బాధ్యత నెంతవరకు నిర్వహించితిమో మన యాత్మపరిశోధనమును జేసికొనవలయును. నిర్మాణసాధనమున కేవిధమున వోడ్పడినదియును పరిశీలించుకొనవలయును. యథాశక్తిని ధనావకాశములను, సమర్థుణ చేయవలసిన విధిని, చేసిన ప్రయత్నములను, గమనింపవలయును. ప్రజ లీయాత్మపరిశోధన విధుల ననుభవించునపుడు సకల బంధనములు విడిపోవును. సత్యమైన భారతస్వరూపము సాక్షాత్కారమగును. ప్రజలు స్వధర్మాచరణమును జేసి కర్తవ్యమును నిర్వహించుచు గాత !

వాసంతిదేవిగారి ఉద్బోధనము

చిత్తరంజనదాసుగారిని కారాగృహమున నిర్బంధించినను, వంగదేశప్రజాహితజీవితమునందు వారి స్థానమున వారిసతీతిలకము నిలిచి దేశాభ్యుదయమునకై పాటుబడుటజూడ, దేశమునకు మంచినములు వచ్చినవని యూహింపవలయును. మహాత్ముని స్థానమునందు కస్తూరిభాయి గాంధీగారును, అలీసోదరుల స్థానమున వారితల్లి యగు బై అమ్మగారును, మహాత్ముదాలీగారి భార్యయు నిలిచి పనిచేయుట, దేశమున జనించిన నూతనపరిణామమునకు నిదర్శనము. సందిగ్ధసమయ మరుదెంచినపుడు, దేశమాత కొరకు ఆమెపుత్రులును పుత్రికలును తమ సర్వస్వమును నర్పించుటకు సంసిద్ధు లగుదురేని, మాతృవిమోచనము సిద్ధింపకుండునా? దాసుసతి యగు

వాసంతిదేవిగారు భారతనాటి ప్రపంచమునకు మార్గ దర్శకురాలుగ నుండగలదు. చిట్టగాంగునందు జరిగిన భెంగాలు రాష్ట్రీయసభకు ఆమెను అధ్యక్షురాలుగ నెన్నికొనుటబట్టి, ఆమెయెడ వంగదేశీయుల కెట్టి పూజ్యభావము గలదో గ్రహింపవచ్చును. వాసంతిదేవి రూపము దాల్చిన శక్తి సహాయముతో దేశరక్షణము జరుగవలయు ననియు, దాసుగారు సభకు రావీలులేనపుడు దాసుసతియే తమను నడిపింప నర్హురాలనియు, నిర్మాణమునకు స్త్రీలక్కరకు వచ్చినటులుగ పురుషులు రారనియు, దేశమును ఆపాయ మెదుర్కొనునపుడు స్త్రీల హితమే దానిని దాటించగల దనియు, బి. చక్రవర్తిగారు నుడివిరి. హిందుమతమునందు దేవీపూజ ఒక ప్రధాన భాగమనియు, స్త్రీలను గౌరవించు నాచారము భారతవర్షమున మొదటినుండియు ప్రబలియుండెననియు, అందుచే వంగరాష్ట్రీయసభకు స్త్రీని అధ్యక్షురాలుగ నెన్నుకొనుట మిగుల సమంజసమనియు బలుకుచు, సర్ ఆనుతోష్ ఛాదరిగారు అధ్యక్షభక్తి కొక చిన్ని నిదర్శనమును కనుపఱచిరి. గత సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 9-వ తేదీయందు, చిత్తరంజనదాసుగారి కుమారుడు చిరరంజనదాసుగారు జయిలుతో నుండిరి. చిత్తరంజనదాసుగారిని ఆరెస్టు జేయుదురను వదంతి ప్రబలముగ నుండెను. ఆదినమున ఆనుతోష్ ఛాదరిగారు గవర్నరుగారిని చూచిరి. దాసుగారిని చూచి మాటలాడువరకు తా నేమియు జోక్యము కలుగజేసికొననని, గవర్నరుగారు చెప్పిరి. ఇంతియగాక, సాయంత్రము వాసంతిదేవిగారు విదేశవస్త్రబహిష్కారము గూర్చి బోధించుటకు బయటకు వెడలునని తమకు దెలిసిననియు అటుల వెడలకుండ ఆమెను ప్రోద్బలపరుపవలయుననియు, గవర్నరుగారు ఛాదరిగారితో జెప్పిరి. అంతట ఛాదరిగారు చిత్తరంజనదాసుగారిని కలసికొని, ఈ విషయమును జెలుపగ, దాసుగారు సందర్భముల నన్నిటిని తమ సతికి తెలుపరచిరి. కాని వాసంతిదేవిగారు తమ నిశ్చయమును మానుకొనుట కిష్టపడక బోయెను. తమ కేమి తటస్థించునో యను భయములేక, ప్రభుత్వమువారి ఆసంతృప్తిని పాటించక, బహిష్కారమును బోధించుట కామె బయలుదేరెను. అంతట అధికారు లామెను ఆరెస్టు జేసి జయిలుకు బంపిరి.

వాసంతిదేవిగారి నిష్ఠులదేశభక్తి, ఆమె యొసగిన ప్రారంభోపన్యాసమునందు వెల్లివిరియుచున్నది. నిరాకరణసిద్ధాంతిరహస్యము, కమ హృద్యముగ తెలుపరుపబడినది. దేశమందలి గొప్పనాయకుల ప్రసంగములతో ఈమె యుపన్యాసము తులదూగుచున్నది. భావగర్భితమై, విశ్వాసపూరితమై, ప్రపంచ సమస్యలపై దృష్టి నిగుడించి, మానవసమస్యను సాధించుటకు బూనుకొనుచున్నది. మానవ ప్రయత్నముల కంతకును పరమార్థ మేమి? శాశ్వతానందమే. దీనిని పొందుటకే సంఘములు, జాతులు, ప్రభుత్వములు నిర్మితములై, నిబంధనలు పెక్కులేర్పడె నని, వాసంతిదేవిగారు పలికిరి. నేడు హైందవజాతీయ జీవితమున అన్యాయాధికము ప్రవేశించి, జాతికి విచ్ఛిన్నము గలిగించుచున్నది. సాంఘికమరణమును తప్పించుకొనుటకు, భారత జాతి యిష్టమ ప్రయత్నించుచున్నది. జాతీయజీవితమును పునర్నిర్మించుటకు, భారతీయులు తపస్వీకరించుచున్నారు. జాతీయజీవితమునందు వస్తుతత్వమున రాజకీయమనియు, మతసంబంధమనియు, ఆర్థికమనియు, ప్రత్యేక శాఖలు లేవు. అందుచే, జాతీయజీవితమునకు అన్ని వైపుల నుండియు పునర్నిర్మాణము జరుగవలయును. ప్రస్తుత సమయమున అన్ని దిక్కులను పరాధీనత బలముగ నున్నది. మన ఆహారము, విద్య, దుస్తులు, విజ్ఞానము మొదలగువానికి అన్నిటిని పరులపై నాధారపడి యుండుట తటస్థించినది. జాతి అందుచే సోమరి పగులబోయి నిర్జీవము వహించి పంటలతో నిండి డేశమున ప్రజలు ఆహారము లేక చనిపోవుట తటస్థించుచున్నది. కష్టాలను నేసినదేశము స్త్రీలమానమును కాపాడు జాల కున్నది. విదేశపు సేతగాండ్లు వస్త్రముల నమర్చిన గాని, భారతీయులు బయటకు బోజాలకున్నారు. విజాతీయవిద్య నేర్చెడి పాఠశాలలలో గాని, పిల్లలను చదివించుటకు వీలు లేక బోవుచున్నది. ప్రజలు తమతో తాము వివాదములను పరిష్కరించుకొనజాలక కోర్టులకు బోవుచున్నారు. దేశ నిష్ఠి దుస్థితిలో నున్న సమయమున, సత్యద్రష్ట యగు గాంధీమహాత్ముడు ముక్తిమార్గము జూపెనని వాసంతిదేవి తెలిపినది. హిందూదేశము నొక కొవ్వనుండి వేరొక కొవ్వవరకు ఆత్మపారిశుధ్య సూత్రమును ఆతడు బోధించెను. ఆత్మానుభవ సాధనము నవలంబించుడని, మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. మిత్రులనే గాక, శత్రువులను గూడ ప్రేమించుడని మహాత్ముడు ఉద్బోధించెను. ఆయన బోధించిన నిరాకరణ మతిమునకు, ప్రేమయు, సత్యమును, ఆహింసయు నాధారములు. స్వరాజ్య సిద్ధి కిదియే బాటయని, ఆయన జేసిన యుపదేశము ఎల్లర మనములను పల్లవించజేయుచున్నది. నిరాకరణము ఫలప్రదము గావలయు ననిన, ప్రజలలో దృఢమగు సహకారము గుదురవలెను. ఈ యుద్యమము విజయము గాంచుచో, భారత వర్షమునకే గాక ప్రపంచమున కంతకును ముక్తి మార్గము దొరకునని, వాసంతిదేవిగారు హాసించుచున్నారు. అందుచే ప్రస్తుతోద్యమము మహత్తరమయినది. ఇయ్యది కేవలము రాజకీయమే గాదు. కేవలము జాతీయమే గాదు. ఇది అంతర్జాతీయమయినది. మానవజీవితమున కంతకును ఇది సంబంధించినది. ఆ కారణముచేతనే, ప్రపంచదృష్టి నంతయు ఇది ఆరికెట్లుగలుగుచున్నది. అందుచే భారత జాతి తన ధర్మమును నెఱవేర్చుచో, స్వరాజ్యము దానియంతట యుడియే సిద్ధించునని వాసంతిదేవిగారు హెచ్చరించిరి. సంవత్సరము లోపలనే స్వరాజ్యము సిద్ధింపవలదులకు, పలువురు ఆశాభంగు లయిరి. కాని, ఇందుకు బాధ్యులు ప్రజలే. గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యఫలమును కోస చేతికిచ్చెదనని వాగ్దానము జేసియుండలేదు. కొన్ని నియమములను నెఱవేర్చిన, స్వరాజ్యసిద్ధి తప్పక గలుగునని, మహాత్ముడు బోధించి యుండెను.

ఆనియమములను నెఱవేర్చుకొని స్వరాజ్యము సిద్ధింపలేదని గుండుట ప్రయోజనకరము గాదు. ఇట్టేకని, కేవలకని, మహాత్ముడు ప్రతిపాదించిన సూత్రమునకు భంగము కలుగదు. ఏనిముసమునందు భారతీయులు తమ విద్యుక్తధర్మమును నెఱవేర్చెదరో, ఆనియమమునాడే పంపనబడువలె స్వరాజ్య ఫలము వారిచేజుక్కును. ఆ కారణముచే మహాత్ముని సుదేశమును నిర్వహించుటకు, దేశము ద్విగుణకృత్ హామయతో పాటుబడవలసిన యావశ్యకత గలదు. కాని, నిరాకరణము లేదని, వాసంతిదేవి హెచ్చరించుచున్నది. స్వరాజ్యము స్థూల రూపమున నిర్మితము గాకబోయినను, సూక్ష్మరూపమున పరివేష్టించియున్నది. భారతదేశము స్వరాజ్యభావమును సమీపించుచున్నది స్వరాజ్యమనిన ఆత్మవిశ్వాసమగుచో, దేశము చాల యభివృద్ధిగాంచెనని, వాసంతిదేవి తెలుపుచున్నది. స్వరాజ్యమనిన ఆత్మానుభవమగుచో, భారతజాతి విశేషాభివృద్ధిని గాంచెను. స్వరాజ్యమనిన జాతీయ వ్యక్తిత్వము, జాతీయపారిశుధ్యమగుచో, అప్పుడును భారతజాతి స్వరాజ్యము వంకకు చాలవరకు జనినది. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించిన మార్గమే స్వరాజ్యసిద్ధికి మార్గమని గ్రహించి, ఆమార్గము నందు భారతీయులు సత్యరాభివృద్ధి గాంచుచున్నారు. అందుచే నిరాకరణదేశ, అధైర్యపడక, భారతీయులు తమ విధిని నెఱవేర్చవలయు నని, వాసంతిదేవిగారు గావించిన హెచ్చరిక దేశమునందు నూతనోత్సాహమును పురిగొల్పకమాడదు. రాటుమును చేపట్టి కిడ్దరును వ్యాపింపజేయవలయు ననియు, గ్రామప్రతిష్ఠాపనలను పునర్నిర్మింపవలయు ననియు, గ్రామమును స్వపరిపాలనమునకు బునాదిగ జేయవలయు ననియు, ఈమె తెలిపినహితము ముఖ్యానుసరణీయము. ఇయ్యది కాగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఇమిడియున్నది. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంబనలను గావించవలయు నను సూచన మాత్రము, నిరుపయోగ మనియు, సత్యరాభివృద్ధి కాటంక మనియు, ఇదివరకు సూచించియుంటిమి. ఈ సూచన, ప్రతినిధుల కనేకులకు వెంటగ దోచెననియు, అనేకులు సమ్మతి జూపిననియు, సర్వేంటుప్రతిక ప్రకటించెను. ఇందు విషయమై తీర్మానమేదియు గావించబడకుండుట బట్టియే, ప్రజాభిప్రాయ వైఖరిని గ్రహింపవలయును. ఈ విషయమును పోషిచ్చిన దాసుసతిగారి యుపన్యాసము, యన్యసామాన్య ప్రతిభను సూపుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

జనినది. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించిన మార్గమే స్వరాజ్యసిద్ధికి మార్గమని గ్రహించి, ఆమార్గము నందు భారతీయులు సత్యరాభివృద్ధి గాంచుచున్నారు. అందుచే నిరాకరణదేశ, అధైర్యపడక, భారతీయులు తమ విధిని నెఱవేర్చవలయు నని, వాసంతిదేవిగారు గావించిన హెచ్చరిక దేశమునందు నూతనోత్సాహమును పురిగొల్పకమాడదు. రాటుమును చేపట్టి కిడ్దరును వ్యాపింపజేయవలయు ననియు, గ్రామప్రతిష్ఠాపనలను పునర్నిర్మింపవలయు ననియు, గ్రామమును స్వపరిపాలనమునకు బునాదిగ జేయవలయు ననియు, ఈమె తెలిపినహితము ముఖ్యానుసరణీయము. ఇయ్యది కాగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఇమిడియున్నది. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంబనలను గావించవలయు నను సూచన మాత్రము, నిరుపయోగ మనియు, సత్యరాభివృద్ధి కాటంక మనియు, ఇదివరకు సూచించియుంటిమి. ఈ సూచన, ప్రతినిధుల కనేకులకు వెంటగ దోచెననియు, అనేకులు సమ్మతి జూపిననియు, సర్వేంటుప్రతిక ప్రకటించెను. ఇందు విషయమై తీర్మానమేదియు గావించబడకుండుట బట్టియే, ప్రజాభిప్రాయ వైఖరిని గ్రహింపవలయును. ఈ విషయమును పోషిచ్చిన దాసుసతిగారి యుపన్యాసము, యన్యసామాన్య ప్రతిభను సూపుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

విదేశ వార్తలు

అయిర్లండు కలహములు

కొల్లెన్సుగారిని పట్టుకొన యత్నించుట

ప్రజాస్వామ్యవాదుల చర్యలు

ఏప్రిలు 17:— దక్షిణనుండి కీర్తిప్రకటనలు గావించబడెను:— కొల్లెన్సుగారును వరికొండకును మోటారుబండిలో వచ్చుచుండగా దక్షిణనుండి పార్టీలు స్వేచ్ఛకడ కొందరు ప్రజాస్వామ్యవాదులు రివాల్యూతో కొల్లెన్సుగారి నెద్దివారిపై రివాల్యూను ప్రేర్చిరి. కొల్లెన్సుగారి బండినుండి ఒకరు తిరిగి రివాల్యూను ప్రేర్చిరి. కొల్లెన్సుగారిపక్షమువారు కృతికేకపడుచువారినుండి ఒక బాంబును లాగుకొనిరి. ప్రజాస్వామ్యవాదులను వరియొక మోటారుబండిలోనివారిని భయపెట్టి ఆట బండిని లాగుకొనిరి.

తెగ్గాయ్య బుధునందు పటాలముల బాంకులు శాశ్వతరంజనములకు ప్రజాస్వామ్యవాదులచే నెదిరింపబడెను. బారహు బ్యాంకును మొలల నుండగా మేండ్లంటు జనరలు ఎన్ని సుగార్లపై రివాల్యూ ప్రేర్చుటెడను. ప్రజాస్వామ్యవాదులు పార్లమెంటుకి. బొమ్మ ప్రేక్షియందు గూడ రెండు మూడు ప్రదేశము ప్రజాస్వామ్యవాదులు బాంకులను యెద్ది ద్వరిగాని లాభము లేకపోయెను. ఇంకొకములందు ఎక్కువను మోజింపలేదు.

దాచ యత్నించుట

కొల్లెన్సుగారి నెదుర్కుట చాలసాహసకృత్యము. కొల్లెన్సుగారు దక్షిణనుండి వచ్చి తోడక పార్టీలు స్వేచ్ఛకడ పక్షిమంఠి ప్రజాస్వామ్యవాదులు కొల్లెన్సుగారి మోటారుబండిపై నలువైపులనుండియు రివాల్యూను ప్రేర్చిరి. ఆనియమము కొల్లెన్సుగారును బండిలో తగిలెను. కొల్లెన్సుగారు దృఢముగ కప్పించుకొని స్వయముచే తిరిగి రివాల్యూను ప్రేర్చిరి. ఒకరిపక్షముండి ఆయుధములను లాగుకొని పట్టుకొనెను. ఇదంతయు చూడు నిమగ్నములు పట్టెను.

కొల్లెన్సుగారి నొకరు దర్శించి ప్రస్తుంపగా వార్తలువడిరి. ముమ్మల నెదిర్చిన వారికి ముమ్మల. ఆ పవలెను నుద్దేశములేదు. ముమ్మలను పట్టుకొని దాచివెట్టవలెనని వారు దలంచిరి. ఎదిర్చిన వాళ్ల నేనెన్నో దెలియదు. గురిజూచి వాడై రివాల్యూను ప్రేర్చుచుండగా నొకనిచే నెద్ది పట్టుకొని ప్రస్తుంచిరి. తా నెన్నో నెదుర్కుచుండగా దెలిసిన తరువాత నాతిడు చాల సిగ్గుకొండెను. తన కేయబడిన యుత్తరము ననువరించి తాను నడిచుకొనుచుంటే నని యాతిడు మడిచెను.

ప్రజాస్వామ్య నాయక దళం కిక్కురు గారిని దర్శించి ప్రస్తుండగా నాయక కొల్లెన్సుగారిని చంపుట కెవ్వరను యత్నించుటలేదనియు యెవ్వరిని గుండలపెట్టుమనియు నుడిచెను.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాంభణము

గాంధీ శిక్షా దినము - మాసోత్సవము

అహమదాబాదు-బొంబాయి-కలకత్తా-సిల్హా-తాహోరు మున్నగునగరములందు సభలు-హారటాలులు

వంగరాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ - వానంతిదేవిగారి యువన్యాసము

మధ్యరాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ - సరోజినీ దేవిగారి ప్రసంగము

మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ - మహాత్మునభినందించుట

పంజాబులో ప్రభుత్వోద్యోగుల ఆక్రమములు శాసనసభ్యుల ప్రత్యేకవిచారణ

పండిత మాలవ్యాగారు పంజాబులో సంచారము

టర్కీసంధి - చోటనీగారి ప్రకటనము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో మహమ్మదాబాదు రాజాగారు తొరసాలలో ముచ్చటించుట

మాతానా అబదు సోభనీగారు మలబారుకు వెళ్లుట

మెలగాను కేసు అపీలు - చోరీ చౌరా కేసు విచారణ

రాష్ట్రీయ ఖిలాఫతు సంఘసభ - 17 వ తేదీని బెజవాడలో జరుగుట

గాంధీ శిక్షా దినము

ప్రథమ మాసోత్సవము

ఏప్రిల్ 18 వ తేదీ

బొంబాయి

బొంబాయిలో 18 వ తేదీ సాయంత్రము మాసోత్సవ సంబంధమున గొప్పసభ జరిగినది. రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘములవారు కలసి యీ సభ నేర్పాటుచేసిరి. ఆధ్యక్షత వహించుటనకు సేటు చోటనీగారు సకాలమునకు రాజాలకపోయి నందున మోతీలాలుగా రధ్యక్షత వహించిరి. అంతికాబాయి గోఖలే, భాగవా, వెరినుకన్య, పండిత ముకుంద మాలవ్యా, కమరు ఆహమదుసా గ ర్హస్యనించిరి. మహాత్ముని సుగుణః పదమ గానిచూడెడి. ఖిద్మతును ధరింపవలెను. తిలకునిధికి ధనము నొసంగవలెను. అని హెచ్చరించిరి. చోటనీగారు ఆలస్యముగ వచ్చిరి. ఈ 18 వ తేదీ కడుముఖ్యదినము. భరతఖండమునందే గాక ప్రపంచమునందంతటను సార్వకాలమున యీ 18 వ తేదీ చాలముఖ్యదినము గ భావింపబడును. మానవోత్తముడు లేననుగుణ సంపదవలన పురుషపుంగవుడు గంధిమహాత్ముడే యని ప్రపంచవాసు లందరూను తెన్న గ్రహించుకొనుటకు మెలంగిన మహానీయుడు 1922 మార్చి 18 వ తేదీని కారాగృహమున కంపబడెను. ఇప్పుడతడు ఎరవాడకారాగృహమున ఏకాంతకాన మొనరించుచున్నాడు. ఎందులకు? "తనమాతృదేశమునకు మహాద్భుతసేవ చేసినందులకు, హిందూదేశమునందలి వివిధమతములవారికి క్రేస్తమగు నైకమత్యమును కలిగించినందులకు, నిన్నుజాతుల సద్ధరించి తిక్కిన వర్ణములవారితో సమానమగు సంఘగౌరవమును వారికిగూడ కలిగించినందులకు, మత్యపాన మహావ్యాపార నిర్మూలనమునకు సంసిద్ధుడై దేశీయులనా ఆశ్చర్యమునందే కాపాడినందులకు, దేశీయుల ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుటకు సర్వశక్తుల నియోగించి పనిచేసినందులకు, భరతఖండముద్వారా ప్రపంచమున కంతకును దౌర్జన్యరాహిత్యసందేశమును పంపినందులకు, దౌర్జన్యరాహిత్య విధానముననే దేశస్వాతంత్ర్యాభివృద్ధిలను బడయుట సాధ్యమని చూపినందులకు, ఇకముందు ప్రపంచమున యాధ్యములును (పాణనప్రమును కలుగకుండ చేయ ప్రయత్నించినందులకు (జనోవాలో పాశ్చాత్యరాజ్యముల వారుగూడ నిపుడివిషయముననే ఆలోచించుచున్నారు.) ప్రపంచమునందలి జనసంఖ్యలో 5 వ సంతువారగు భారతీయులను దాస్యబంధమునుండి విముక్తులను చేయుబూనినందులకు, మహాత్ముడియ మతవిరోధుల బారినుండి ఖిలాఫతును రక్షింప బూనినందులకు.

సర్వపరిత్యాగము

తనదేశముకొరకు మహాత్ముడు తనసర్వస్వమును దేశమాత పాదసన్నిధిని సమర్పణ గావించెను. మహాత్ముని ఆద్యుతస్థితి సామర్థ్యమును, విములస్వభావమును, సమాధిక్రిందించెను.

మును ప్రశంసించుట మనకలవిగాదు. మిత్రులును అనుచరులును చేయు ప్రశంసలనను మాపువిశ్వాసమువలనను మహాత్ముడేను మాత్రమైన గర్వితుడు కాలేదు. అటులే విరోధులు కల్పించెడు నపవాదలకును తుచ్చనిండలకును కొంచమైన కినుకజేందలేదు. అతడు రాగద్వేషాది ద్వంద్వములను జయించిన మహానీయుడు. స్వాతంత్ర్యప్రియులును యాక్రమికారులును నిష్పక్షికులును గు నమెరికాదేశీయులు ఘనతనమగు మహాత్ముని దేశసేవను సరిగ్రహించి నేడు మహాత్ము సత్యధికముగ కీర్తించుచున్నారు. మహాత్ముడిశ్రుతు నిర్బంధింపబడుటచే తస్మాద్గానసరులమగు మన బాధ్యత లెపుడతిశయించెను. మహాత్ముని కారాగృహావిముక్తుని గావించుటకును మహాత్ముని మన్ననకును ప్రపంచ ప్రశంసకును పాత్రల మగుటకును మనము చేయదగినది మహాత్ముని అంత్యసందేశమును జనుప్రథముగ నిర్వహించుటయే. అదియే స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ప్రధానసాధనము. ఖిలాఫతు పంజాబు ఆక్రమములను తొలగించవలసిన మహాత్ముడు.

ఆ అంత్యసందేశ మెద్ది?

"ప్రతీయింతును రాట్నములపై నూలు వడకును. విదేశీబట్టలను పూర్తిగా వదలివేయుదు. స్త్రీలును పురుషులును దేశీయు లందరును ఖిద్మరును ధరింపుడు."

అనుచున్న మహాత్ముని అంత్యసందేశము. దీనివలన దేశమున జాగ్రత్తము తొలగును.ధనసంపత్త హెచ్చును. ఆత్మగౌరవమును సంఘ ప్రతిష్ఠయును మరల మనకు చేతురును. స్వరాజ్యము లభించును. (హర్షధ్వనులు) గాన మీ రీసాధనము నవలంబించిన మీ యిబ్బందులన్నియును తొలగిపోవును. మహాత్ముడు చెరసాలలో నున్నంతకాలము సతని స్మరింతుటకు ఖిద్మత ధారణముకంటె యిత్రమసాధన మింకేదియును లేకు. మహాత్ముడు కారాగృహ విముక్తుడై వచ్చునదికి దేశీయులలో ఖిద్మతబట్టలను ధరింపనివారొక్కరును కనబడగూడదు గాన మనము దేశీయులందరును ఖిద్మతనే ధరించునట్లు చేయుట ముఖ్యకర్తవ్యము. 18 వ తేదీ ఆచాయమును తిలకునిధి కొసంగుట మరల విధిగా భావించి ఎల్లవారు నటలు చేయవలెను. అట్లుచేయనివో యుద్ధమాభివృద్ధికి నిరోధము కలుగును గాన దేశీయులందరును ఖిద్మతను బాగుగా వ్యాపింపజేయవలెను. తిలకుస్వరాజ్యనిధికి ధన మొసంగవలెను. అని సేటుచోటనీగారు నడిపిరి. (హర్షధ్వనులు) మహాత్ముగాంధీకి జయి అను ధ్వనులతో సభ ముగిసినది.

కలకత్తా

18 వ తేదీని కలకత్తాలో గూడ శిక్షాదిన మాసోత్సవము జరుపబడెను. రెండు సభలు జరిగినవి. సభ్యులసంఖ్య తిలకుస్వరాజ్యనిధి కాదాయమల్లము. ప్రజలయంతుత్సాహ మల్లము (అసానీయేటెడు ప్రేమ).

అహమదాబాదు

18 వ తేదీ ప్రథమమున సతీ తీరమున ప్రార్థనలు జరిగెను. శ్రీమతి కస్తూర్బాయిగారు ఖిద్మతును విక్రమించిరి. తిలకునిధికి ధనము సమకూర్పబడెను.

సిల్హా

18 వ తేదీని సిల్హాలో మాటాట జరిగినది.

లా హోరు

పంజాబులో 18 వ తేదీని హరటాలు జరిగితేదు గాన

18 వ తేదీని హరటాలు జరుపబడెను. తాహోరులోను ఆచ్యుత సరులోను గూడ రుకాణము లర్పించును చూయుబడినది.

* * * * * మధ్యరాష్ట్ర మహాసభ

గాంధీ మహాత్ముడు శ్రీ కృష్ణభగవానుడే.

సరోజినీదేవి అధ్యక్షకొపన్యాసము

18 వ తేదీని చింద్వారాలో సరోజినీదేవిగారి అధ్యక్షత క్రింద మధ్యరాష్ట్ర మహాసభ జరిగినది. ధ్యోనిగోపమును స్వార్థపరమును కఠోము నగు ప్రభుత్వము హిందూదేశమును వివాళన మొనరించుచున్నది. రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు వలయు త్యాగముల నొసరింప దేశీయులు సంసిద్ధులగునో నీ ప్రభుత్వమును మార్చుట సాధ్యమగును. కొంతవఱకు మహాద్భుత్యమువలనను కొంతవఱకు స్వార్థపరత్వమువలనను దేశీయులలో కొంద రిట్టినిదేశప్రభుత్వమునకు రాజకీయముందు తోడ్పడుచుండుటవలననే ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని కీర్తింప గలిగిరి. నావ్యక్తిత్వమును పూర్తిగా త్యజించుటకును, నా గురువగుమహాత్ముని ఆదేశమునే స్వతంత్ర్యముగ జ్ఞాముగ నెల్లడించుటకును నేను దీక్షను వహించితిని. ఎల్లవారును కడ్డరను ధరింపవలెను. హిందు మహాత్ముడియై మైత్రీ అత్యవసరము. రాజకీయములందు భారతీయుల సహాయములు గానున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు శ్రీకృష్ణభగవానుడు. అసహాయోద్యమమే అతనికి జీవనము. "స్వరాజ్యమును ఆత్మిపరశుధివలనను స్వాతంత్ర్యమును త్యాగమువలనను బడయుడు" అను నదియే అతనివేదానిస్వరూపిని సరోజినీదేవిగారు నడిపిరి.

* * * * *
మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ సమావేశము

ఖదిల్కరుగారి అధ్యక్షత

మహాత్ము సభినందించుట

కే. పి. ఖదిల్కరుగారి అధ్యక్షత క్రింద పెనులో మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ జరిగినది. మాన్యప్రతికా సంపాదకుడు కే. పి. ఖదిల్కరుగారధ్యక్షత వహించెను. మహాత్ము సభినందించుట తీర్మానముచేయబడెను. వ్యాయముగను నిర్ణయముగను దౌర్జన్య విరహితముగను స్వరాజ్యమును బడయుటకు ప్రజలయందు మహాత్ముడాసక్తి కలిగించి మన కృతజ్ఞతకు పాత్రుడమైన సభవారు తీర్మానించిరి.

* * * * * పంజాబులో రాజకీయ నేరములు

ఉద్యోగుల ఆక్రమము

విచారణ సంఘము

పంజాబులో రాజకీయ నేరములకు దేశీయులను ఆరెట్టు చేయుటలోను విచారణ చేయుటలోను చాలమంది విషయమున ప్రభుత్వోద్యోగులు చాల ఆక్రమములను చేసినను దానిని గూర్చి నిజము తెలుసుకొనుట కొకసంఘ మేర్పడినది. ఆసంఘమున పంజాబు రాష్ట్రీయ కానసభ్యులగు రాజా నరేంద్రనాథు, మియనుసానవాజు, గణపతి రాయగార్లును రయిజవాభక్తరాం (జలందీరు బారిష్టరు) గారును మరి ఏడుగురు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులను సభ్యులుగానున్నారు. మియానుసానవాజు గారింట రాజానరేంద్రనాథుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద మొదటిసభ జరిగినది. దీనిని గూర్చిన విషయములను తెలుప గోనవా రీసంఘమునకు తెలియజేయవలెనని ప్రతికాముఖమున ప్రకటించుటకును, విషయములు తెలిసిన తీర్మానాని నిజానిజములను ధృవపరచుటకు సంఘమువారు యాభ్యుదేశముల కేగి విచారణ సులభుటకును ఆ సభలో తీర్మానింపబడెను ఆ సంఘమునకు డాక్టరు గోఖల చందనరాంగు, గులాం మొహిదీనుగార్లు కాగ్యద్యుట.

పండిత మాలవ్యాగారు

పంజాబులో సంచారము

లిల్లూరు, నెలకొట్ట, గుజరతువాలల కేగి మాలవ్యాగారు 18 వ తేదీకి లాహోరుకు వచ్చిరి. ఈ నెలకొట్ట మాలవ్యాగారు పంజాబులో సంచారము చేసెదరు. పంజాబు రాష్ట్రము మహాసభ 28 వ తేదీని బాటలారిలో జరుగును. మాలవ్యాగారు సభకు వెళ్లెదరు. 19 వ తేదీని లాహోరునుండి మాలవ్యాగారు అమృతసరుకు వెళ్లెదరు.

టర్కీ సంచి

భోటనిగారి ప్రకటనము

భిలాభతువారు కోరిన మామల కన్నిటికిని ప్రభుత్వము వా రంగీకరింపవలెను. గాలిపాలినిగ్రీకువారి కియ్యగూడదు. తొ ఆదోలుత గ్రీకువారు ఓర్కీని బదిలీపాలెనని భోటనిగారు ప్రకటించిరి.

లక్నో కారాగృహము

సమహమ్మదాబాదు రాజాగారు

నెహ్రూ పండితులతో మాటలాడుట

16 వ తేదీని సయ్యు కరాష్ట్రముల ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక సంఘమున హామీ మెంబరు సమహమ్మదాబాదు రాజాగారు లక్నో చూపాల కేగి అచటి రాజకీయకీర్తుల క్షేమమును విచారించి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో చాలసేపు మాటలాడిరి

మామలాల సిల్సి

విచారణ

మాలానా ఆజదు సోభనీగారు

మామలాల విప్లవమును గూర్చి విచారణ చేయుటకు జమయతులు వుత్తరాసంఘమున దు నియమించిన ఉపసంఘము పక్షమున మాలానా ఆజదు సోభనీగారు 18 వ తేదీని కాన్పూరు నుండి మలబాదుకు వెళ్లెని తెలుపబడెను.

మెలగాను అల్లరులకేసు

బొంబాయి హైకోర్టులో అపీలు

హైకోర్టువారి తీర్పు

మెలగాను అల్లరుల కేసులో నాసికు జడ్జిగారిచే శిక్షింపబడిన వారిలో 81 మంది బొంబాయి హైకోర్టులో అపీలు చేసిరి. అకేసులో హాజరు మున్నగు నేరములకు 116 మంది వైకేసు చేయబడెను. వారిలో 86 మందికి జైలుశిక్ష, విధించెను. వారిలో 5 గురికి ఉరిశిక్షయును 9 మందికి యావశ్య దీప్తిపాతర వాసమును విధించెను. అపీలులో 4 గురికి మాత్రమే ఉరిశిక్షను భాయపరచి 5 వ వానికి యావశ్య దీప్తిపాతరవాసశిక్షింప మార్చిరి. తక్కిన 9 గురిని దీప్తిపాతరవాసము భాయపరపడెను. తక్కిన 42 మందిలో 4 గురిని హైకోర్టువారు నడలిచేసిరి. తక్కినవారిలో 4 గురికి శిక్ష కొద్దిగా తగ్గించిరి.

చారీదారాకేసు

18 వ తేదీ విచారణ

పోలీసు సూపర్వైంటు ఫేరు, అగ్రావరుషికారి, మేజస్ట్రేటు మహేంద్రపాలు సింగుగార్లు సాక్ష్య మిచ్చిరి. ఇదిగతు పారోపోయి కోర్టుగా పట్టుకొనబడిన క్షాత్రక పాండ్యాను అగ్రావరు గుర్తించెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కిలాఫాతుకమిటీ సమావేశము.

అయ్యి ఈమాసము 17 వ తేదీ నాయంత్రము పాజరత్ మాలా సో ఫజుల్లా సాహేబుగారి అధ్యక్షతకొండ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కిలాఫాతుకమిటీసభ బెజవాడలో సమావేశమయ్యెను. దీనికాఖ పట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు, గుంటూరు, కడప, రూర్కలుచండలసభ్యు లందరు సభకరుడొందిరి. సభ్యుడుమాలాసాహేబు, మహమ్మదుగులాం ముసాయిద్దీక్ సాహేబు, రహింతుల్లా సాహేబు, క.మెనుల్లాసాహేబు సాహేబుగార్లు మున్నగుప్రముఖులందరు వచ్చియుండిరి. ముఖ్యముగ ఈరెండు తీర్మానములు చేయబడెను:-

నెక్యూరిటి కెక్షనులు

మాజిస్ట్రేటులు దుర్వినియోగమొనర్చుట

చెన్నపురి న్యాయవాదుల ఆక్షేపణ

చెన్నపురి న్యాయవాదుల సంఘపు తాజమాన్యముక్రింద 12 వ తేదీ నొకసభ జరిగెను. అందు 107, 109, 144 కెక్షనులను మాజిస్ట్రేటులు దుర్వినియోగ మొనర్చుచున్నారని తీర్మానముగ ఆక్షేపించుచు తీర్మానములు గావించబడెను. ఈతీర్మానములను ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి పంపుచు న్యాయవాదుల సంఘకార్యక్మయికారికితని పంపెను.

మాజిస్ట్రేటులు పోలీసువారి కలహల నడపరించి క్రిమినలు ప్రాసీ జరుగొడు 107, 144 కెక్షనులను ఆధారముగ గాని ప్రజల హక్కులని కోరించుచున్నారని ప్రజలు భూషించుచున్నారు. సివిల్కోర్టుల అధికారము క్షీణించుచున్నది. కొన్ని సమయములందు పోలీసువారు ఒకపార్టీవారితో చేరి రెండవ పార్టీవారిని శిక్షించుటకు తగు ప్రయత్నము లొనర్చుచున్నారు. కొందరివద్దనుండి బామినపుచ్చుకొనియెడల ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగునని పోలీసువారుగాని మరి ఎవరైనను గాని మాజిస్ట్రేటులతో రిపోర్టు చేసినచోడనే మాజిస్ట్రేటుల యొక్క కెక్షనుల ననుసరించి నోటీసుల నిచ్చుచుండుట సహజమగుచున్నది. మాజిస్ట్రేటులందరినుండును యీ నాడుక ప్రబలుచున్న సేలమాజిస్ట్రేటుగారిట్టి ఉత్తరువు లిచ్చుటయును అగ్రాధ్యక్షమున కహించెనని చెప్పుచున్నా. గోవిందకెట్టి (వాది) పెరుమాళుకెట్టి (ప్రతివాది) కేసు సందర్భమున, జైతు న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారిట్లు చెప్పియుండిరి:- సేలం మాజిస్ట్రేటు 144 వ కెక్షను ఆధారముగ నైకొని కొన్ని విధులయందు ఎట్టి ఉత్తరువులు జరుగజూడని ఉత్తరువుచ్చిరి. ఈ ఉత్తరువు ఆచరణయందు కాలముకూడ నిర్ణయించబడలేదు. సాధారణముగ యీకెక్షనుక్రింద ఇచ్చుటకు ఉత్తరువులు తాత్కాలికవిషయవిధులనంతరింపజేయుటకు సంబంధించియుండవలయునని గాని ఇట్టి విస్తారముగ అధికారమును ఈ కెక్షను మూలమున చెల్లించుట భావ్యముకాదు.

న్యాయమూర్తి విల్లరు గారుగూడ సదాశివయ్యగారి భావములనే ఆమోదించిరి.

ప్రస్తుతము మాజిస్ట్రేటులు యీకెక్షనులకల్ల రింకుల ఆధికారమును దుర్వినియోగ మొనర్చుచున్నారని మాజిస్ట్రేటులొక్కొక్కరును సభలలో మున్నగుజూహుక్కులను నిరీధించుటకై యీకెక్షనులు ప్రస్తుతము మాజిస్ట్రేటులచే ఉపయోగింపబడుచున్నవి. సభలు జరుపకూడదనియు, మాట్లాడకూడదనియు, బామిన ఇచ్చువలయు ననియు అసహాయవాదులకు మాజిస్ట్రేటు లొసంగిన నోటీసులు ధర్మవిరుద్ధముగను చట్టనిర్మాణకుల ఉద్దేశమునకు వ్యతిరేకము. నున్నవని అందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. మాజిస్ట్రేటులిచ్చు ఇట్టి ఉత్తరువులను పభుత్వము నాలు ఆమోదించుట ధర్మపరిపాలనమును తీరస్కరించుట కాని మరొకటికాదు. ఇట్టి విపరీతపుచ్చుకల్ల ప్రజలకు చట్టములయెడల గౌరవముండదు.

అసహాయవాదులు

ఛట్టు నిషేధింపవలయునని తలచిన సభకు అసహాయవాదులు మాత్రమే పోవుచు దెదరు. కావున ఎట్టి అల్లరియు జరుగునని తలచుటకు అవకాశములేదు. అల్లరిజరుగునని చెప్పుటకు తగు కారణము బున్నగాని సభల వాపుటకు యీ కెక్షనుల ననుసరించి ఉత్తరువుల నియ్యకూడదుగా. ఇదికాక ఇట్టి ఉత్తరువులు ఉల్లంఘింపబడినపుడు ఎట్టి అల్లరియు జరుగలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో యీ కెక్షనుల ననుసరించి ఉత్తరువులిచ్చుటయే తప్ప అల్లరులు జరుగవచ్చు. ఛట్టు కూడ యీ ఆక్రమపు టు ఉత్తరువుల నుల్లంఘించిన వారివైకేసుచేసి శిక్షవిధించుట మరియొకతప్పు ప్రజలయందు చట్టగౌరవ మభివృద్ధిపరచుట కిది మార్గముకాదు. ప్రజాశాంతికి భంగముకలుగుటకు ఇందుకైనను అవకాశములేని సమయములందు ఈకెక్షనుల ననుసరించి ఉత్తరువులొసంగుట, ఉత్తరువుల నుల్లంఘించి కోర్టునందు ప్రతివాదము

- (1) ప్యాకెట సభాతీర్మానములు ముద్దించుకొనునకును, యధికారమునకు అంగప్రధానములయొద్దను, మిత్రముండలివారను మహమ్మదీయప్రపంచమునకు చేసిన వాగ్దానములనుగూడ విరుద్ధముగ నున్నవని కేంద్రకిలాఫాతుకమిటీవారు చేసిన తీర్మానమును ఈసభవారామోదించుచున్నారు.
- (2) ఒక బహిరంగ సభను ఎఱి భారతమహమ్మదీయాభిప్రాయమును ప్రపంచమునకు వెల్లడిచేయవలెను. ఈసభ ఇట్లు జరిగెనకొని - కుకమిటీ కార్యదర్శి మాకు వ్రాసెను.

సలుపని అసహాయవాదులను శిక్షించుట చట్టమును అన్వాయముగ దుర్వినియోగ మొనర్చుటయేకా! ఇందుకల్ల ప్రభుత్వము వారి ధర్మపరిపాలనము నందు గౌరవము నమ్మకము నశించును.

అధికార దుర్వినియోగము

సభల నిలుపుటకును, వాక్యాన్విత్య నిరీధమునకును 144 వ కెక్షను ఉపయోగించుట అధికారదుర్వినియోగ మని సంఘమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ కెక్షను ఇందు కొరకు నిర్మింపబడలేదు. సభ సమావేశపరచువారు కాని సభయందు మాట్లాడువారుగాని దౌర్జన్య మొనర్చియుండినచో అట్టి పరిస్థితులలో అల్లరి జరుగటకు అవకాశ ముండవచ్చును. అట్లు సభను నిషేధించుచు ఉత్తరువుల నియ్యవచ్చును. ఉపన్యాసకుడు మామలా పూరితముగ నుపన్యసించుచు దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పినని తలచుటకు తగు అవకాశమున్నచో ఈ కెక్షను అనుసరించి ఉత్తరువులియ్యవచ్చును. ఇదికాక ఉత్తరువు అమలునందు కాలము కూడ నిర్ణయించవలెను ప్రజలేనిధమున ప్రవర్తించవలయునని నిర్ణయించుచు యీకెక్షను ననుసరించి ఉత్తరువుల నియ్యకూడదు. ఇదికాక ఇట్టి ఉత్తరువుల నియ్యవచ్చు పూర్వోక్త విషయముల నెన్నిటికో గమనించవలెను. ప్రస్తుతము మాజిస్ట్రేటులు ఇచ్చుచున్న ఉత్తరువులు ధర్మవిరుద్ధముగ నున్నవి.

మాక్కులు

అల్లరి జరుగునని తలచుటకు అవకాశ మున్నను జన్మచాక్కులను స్థాపించుటకు మాత్రమే మాజిస్ట్రేటులు ప్రయత్నించవలయునని జన్మన్యాతంత్ర్యములను నిరీధించుటకు పూనుకొనకూడదు ఒక కేసునందు న్యాయమూర్తి టూర్లు గారిట్లు చెప్పిరి:- "మాజిస్ట్రేటులు జన్మచాక్కులను స్థాపించుటకు ప్రయత్నించవలెను, గాని వాటిని నిరీధించుటకు ప్రయత్నించకూడదు. అక్రమకార్యముల నిణచవలయునని గాని ధర్మసమ్మత మగు జీవనమునకు అటంకము కలిగించకూడదు. ఒక అవకాశమునందు అల్లరి జరుగునని మాజిస్ట్రేటునకు తొచినయెడల ఎవరొకరిచేయవారొకరి నూడమాజిస్ట్రేటునకు తెలిసియుండును. అట్టివారివద్ద బామినపుచ్చుకొనుట యొక్కము కాని సాధారణజీవితమునకు అటంకము కలుగజేసుకూడదు" అసహాయవాదుల సభలకు ఇతరు లెక్కువపోరు. ఇతరు లట్టిసభలకు వెళ్లుటచే అల్లరిజరుగు ననభయము కలిగిన, మాజిస్ట్రేటులు అసహాయవాదులు కాని వారివై ఉత్తరువులిచ్చుట న్యాయము.

బామినా కెక్షనులు

ఒకరు ప్రజాశాంతికి భంగపంపినవని కాని తెలిసినచో రజధాని మాజిస్ట్రేటుగాని జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగాని, ముందటితరగతి సభాదీవిజనలు మాజిస్ట్రేటుగాని 107 వ కెక్షను ననుసరించి అతనివద్దనుండి బామినా కోరవచ్చును. బామినా ఎవరవద్దనుండి కోరవడెనో అట్లు ప్రజాశాంతికి భంగము కలిగించుననియు లేనియెడల ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగువిధమున ప్రవర్తించుననియు నిరూపింపబడవలెను. అసహాయవాదుల మతిము దౌర్జన్య రాహిత్యముకా! కావున ఇతరులు అల్లరిచేయవచ్చును కావున వారివద్దనుండి బామినా పుచ్చుకొనుట యొక్కము. అసహాయవాదులు కోర్టులయందు ఉత్తరువులను (డిఫెన్సు) గావించుటకు ఛట్టుచే యీ అవకాశమును వృథచేయక ప్రభుత్వమువారు వారివై 107 వ కెక్షను ప్రయోగించుచున్నారని న్యాయవాదులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మాజిస్ట్రేటు ప్రకటన

పీఠలకోడు 124 ఎ, 158 ఎ కెక్షనుల నుపయోగించుటకు మారుగ ప్రభుత్వమువారు క్రిమినలు ప్రాసీ జరుగొడు నందలి 108వ కెక్షను ప్రయోగించుట యొక్కముకాదు.

ఈ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 9 వ తేదీన 144 వ కెక్షను అనుసరించి సేలం సభాదీవిజనలు మాజిస్ట్రేటుగా రొసంగిన ఉత్తరువు సంపూర్ణముగ చట్టవిరుద్ధముగనున్నదని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇదిప్రజల ప్రవర్తనమును నిర్ణయించుచు గావించిన ప్రకటనము

ఇట్టిప్రకటనల గావించుటకు మాజిస్ట్రేటునకు అధికారములేదని ఇదిగతే నూచింపబడెను. సేలంజిల్లాపాలుల కొన్ని పనులచేయుట నిషేధింపబడినది. ఇట్టి ఉత్తరువులిచ్చుటకు మాజిస్ట్రేటున కంశిమూము అధికారములేదు సకరవాసులందరకును అనువర్తించు ఉత్తరువు లిచ్చుటకు విలులేదు.

పాలులు కొన్ని కార్యము లొనర్చుకూడదని ఉత్తరువునందున్నది. మాజిస్ట్రేటునకిట్టి ఉత్తరువులిచ్చుటకు అధికారము లేదు. సేలం మాజిస్ట్రేటుగారు 144-వ కెక్షనుక్రింద ఇచ్చినఉత్తరువు చట్టవిరుద్ధమైన దనియు, తనఅధికారమునకు విరుద్ధమైన దనియు యీసంఘమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

బొంబాయి నగరమునందు నిన్ను మధ్యాహ్నము కొలాబా ప్రెత్తిడిపోలో నిషంఘుకొని 5000 ప్రెత్తిముట్లలు కాతిపోయెను 2000 మూటలు కొంతవరకు కావలెను. ఇన్ను రెన్ను కంపెనీ వారు సుమారు కి లక్షల నష్టమును భరించెదరు.

చిట్టానాం గునం దు సమాచేతమగుచి

మనః శిశువము లభించినపుడు, పొరబాటులు కలిగిన కలంగ వచ్చును. అనుభవముకలననే పొరబాటులు సువర్ణయై గరియైన విధాన మేర్పడును. కాకాగ్రహమునకు వెన్నెడి హత్తు స్వా తంత్ర్యము మనకు కొంతఁజూతు ఇంగ్లీషు పార్లమెంటు ఇచ్చెనని యంగ్లీషిం చెనుచున్నాను. స్వరాజ్యసంపాదనమున కిదియే ప్రారం భమని మనవారు కొంచెరు తలంచినది. ఇచ్చని మనము వాంగ్మనః హత్తు ఒక రిక్తురని మనము తలఁప గూడదు. ఇంగ్లాండులో బ్రిటిషుపరిపాలన మొలె సంవలము గలిగినను, తెలుగు పార్టీ లో నేమేమిజరిగినను వానికలన మన కేమియు లాభముండదు. మనత్యాగము కలనను, మన కష్టముల కలనను, మనదుః ఖములకలనను, మనస్థితిసంపదకలనను స్వరాజ్యమును సంపా దించుకొనకచ్చును. పినికలన స్వర్యాము దానింకంటె నదియే సిద్ధించును. స్వాతంత్ర్యము జన్మస్వల్పము.

స్వరాజ్య మొక్కసంవత్సరము లోపుగ ప్రాప్తించలేదని కొంత ఆశ్చర్యము కలిగింది. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలను చక్కని నిర్వహించితిమిని సంవత్సరము లోపుగ స్వరాజ్య సిద్ధి అగునని గాంధీమహాత్ముడు బలికెను. కాని స్వరాజ్యమా వ్యవధిలోపుగ రాలేదని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలకు కలకాలములేదు. ఈసంవత్సరమున గాంధీమహాత్ముని ఆశీర్వాదమును నివేదించుచున్నాము. మహాత్ముడేమిపలికెనో చూడుడి. "స్వరాజ్యమును జనవరి 1 వతేదీలోపుగ గాంధీ సంపాదించియున్నానని యేమియు స్వయముకొనినట్లు పకయించు వారు లేరను నకు మహాపచారము గావించుచున్నాడు. నేనుకొన్ని మరతులతో వ్యాసముజేసితిని, ఆమరతులను పూర్తి చేసి నహి-స్వరాజ్యము కల్పించితిని" అనుచున్నాడు. గాంధీమహాత్ముడు, కాని నేనుహాస్యము ప్రసించుచున్నాను. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు గాంధీమహాత్ముడు సూచించిన సాధనములే ప్రస్తుతాని భారతీయులు నేడు గుప్తముగ గ్రహించిరి. ఆమార్గమున మనము చాలదూరము నడచితిమి. మనవరమాధియిక చేరుకలగానే గలదు. ఈ ప్రభుభారతీయద్యమము నందు ప్రజలకు జాతీయస్థానము నాక్రమించినది పూర్వము శతమందరికంటె వ్యాపించిన జాతీయత ప్రభుత్వమున తెంగాలు నుండియే ప్రారంభమయ్యెను. నేడుగూడ వంగ శతము జాతీయము నాక్రమించియున్నది. తెంగాలు ఎప్పుడు నిశ్చలభావముతో నేనినైనను గ్రహించునో, ఆ స్థుడు ఎన్నికష్టములు సంభవించినను, ఆమార్గమున నడవాలి.

ఈ జాతీయ సంకల్పము నుండి తెంగాలు యువకులు విద్యార్థులుగూడ భారతీయ యాహ్వానము నంగీకరించిరి. నిరంకు భాగ్యవశులతో సంబంధము గలిగిన విద్యార్థులయెవరు వారధిక సంఖ్యాకులుగ బహిష్కరించిరి. ఈవిషయమున కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయాధికారులు సహితము అంగీకరించిరి. విశ్వవిద్యాలయ సంస్థాపనకు సుమారు ఐదవేలమంది విద్యార్థులు బహిష్కరించిన వారినేదేదీకలవన తెలియుచున్నది. కాని యింతమంది యేల నడచుకొనిరి? ఇది ప్రస్తుతజాతీయోద్యమమునకు ఫలితమనట వాస్తవమే. ప్రస్తుతవిద్యార్థిభావము మనజాతీయవిజ్ఞానమును పాడుచేసెను. కారణము లనేకములు గలవు.

ఈదేశమునకు పనికిరాని విద్యార్థిభావము నేడు ప్రచారమునగలదు. ఇంగ్లండున బయటి బానిసత్వము మనకుంటుంటే గాక మనయందుగూడ బానిసత్వము నెలకొనినది. మనవిజ్ఞానము నకు, మనసాంప్రదాయములకు తగిన విద్యార్థి భావన మేమన జాతీయతను పెంపొందింపలదు. అందు కలననే, జాతీయవిద్యాలయాలను స్థాపించుట కావశ్యకమి యేర్పడెను. ఇప్పటి కేగ్గడిన జాతీయవిద్యాలయములు కావ్యరంగా నుడు నటుల నేర్పాటులు జేయవలెను. వేలకొలదిమంది విద్యార్థులు కాంతి సైనికులై భారతదేశమును ఊరూర విడిచి, వెళ్లడిజేయుచున్నారు. ఆదేశముల స్వల్పత్రేణవనము చేయుచున్నాడు. పలువురు పలువిధములు బానిసత్వవిచ్ఛాదు లగు నీ సంకలలను విడిచివదలుచుకొనినారు.

రాటుము.

ప్రస్తుతీద్యమము విజయము గాంచుటకు, రాటుము సంతులన అందరూ ఊపయోగించుటలు జేయుట మొదటి విధి, కర్తవ్యము భారతదేశ మత్సర్యులదేశమున్నపుడు, విదేశీయులు మనకు గుడ్డను సన్నేముటుతేన ఆలోచనలో మనదేశములే దేశమున కంతును గావలసిన గుడ్డను తయారు జేసేదీ వారు. బహిరంగసత్తులు బహిగారి. సంఘముల వ్యూరగాని యి పనిని జేయుమని ప్రజలకు జెప్పవలసిన యవసర ముగోచులలో లేకుండెను. ప్రతిరోజును అన్న పానీయము తెలులగావలయునో అట్లే ఆలోచనలలో దారమున దుకుటుయు, గుడ్డ నేయుటయు ప్రతిరోజును జేయుచుండెదవారు. ప్రజలు వారలకు గాలవసిన వానికన్న నెక్కుడుగ తయారు జేసిన పిదప సాగరకప్రచయనకై నాజూకు గుడ్డను తయారు జేసెనెదేవారు. ఇదియంతయు పురాతనచారిత్రము. మనమిదం తీయు, మరచిపోతిమి. సుఖము మరగితిమి. అందుచే మనరకు మనమే సాశనమునకు కారణమైతిమి. కాన మనము మన పూర్వపుజాతీయవిజ్ఞానమును పునరుద్ధరించి గృహపరిశ్రమలను వాడుకలోనికి జేవలయును. చాలమంది రాటుము పరిశ్రమలను ఆర్థిక విషయము చక్కజడదని ఆడిపించెదరు. ప్రతి ముఱుంటు బంధును. దానినుండియే వారముపీసీ యవకునే గుడ్డ నేసెదము. అదియును తీరికయున్న సమయములో జేసెదము. అట్టిసిద్ధిలో ఆర్థికముగ లాభనష్టములూట యెక్కడవచ్చును. వెనుకటిరో

జులలో ప్రతియింటను కెండు మూడు ప్రతివే ట్టుండెడి. వాని నుండి వచ్చిన ప్రతిరెట్ల నే చాలవరకు యింటికి సరిపోవుగడ్డ తయారయ్యెడిది. అయితే భారతదేశములో పురాతన జీవితము నందలి నిరాదరకత్వము పోయినది. ఇప్పుడు అస్వాభావిక సిద్ధి వచ్చినది. ఈ సిద్ధినుండి వెనుకటి స్వభావసిద్ధులనుండి బోవలయును. తీసికొనుట యిన్ని సంవత్సరములనుండి పేరుకొనిన పాపరాజి తొలగి గోవులకై మనము తపస్సు జేయువలయును. మనకు గావలసినగుడ్డను మనము తయారుజేసికొనుటంద నిర్లక్ష్య భావముతో నుండుటయే పాపము. ఆపాపము తొలగిపోవుటకు ప్రతిభారతీయుడును ప్రతిరోజును కానీపు రాటుము నడచుటయే తగిన తపస్సు. అటుల జేయుటచేతనే యిన్ని వాళ్లనుండియు వచ్చిన జాతీయపాపము విమోచనమగును. రాటుము మరియొక జాతీయసమస్యను పరిష్కరించును. మనదేశములో నెక్కడనో ఒకచోట సంవత్సరముయొక్క కర్తవ్యమును. ప్రతసంవత్సరమును మనదేశములో నెంతమంది అన్నములేక మాడి చచ్చిపోవుచున్నారు! మనదేశమునందు వ్యవసాయ యెక్కడో వృత్తి యగుటచే నిటల జాకవలసివచ్చింది. స్త్రీసామివారులు సంవత్సరమున కారునెలలు పొలములలో పనిజేసి సంవత్సరమున కంతయును సరిపోవునపుడులు ఊడవెట్టికొందురు. ఏసంవత్సరమైనను పండకున్నచో కర్తవ్యవి మడవలసి వచ్చును. ఈకర్తవ్య మన్నిటకు, పంటలుపండిక పోవుట, కర్షము ఎక్కువ కురియుట, తేక తక్కువ యగుట మరికొన్ని కారణములు నుండును. అప్పుడు వ్యవసాయదారులు నిష్కహాయు లగుదురు. కాని ఆపనిలేని ర నెలలలో వారు నిత్యమును నూలుడికి చేని యొకరవుతాడ తొలగు నని నేను గ్రహించి జెప్పగలను. రాటుము ఈవిధముగ కర్తవ్య తపనకై జేయును.

గ్రామములు

వెనుకటి రోజులలోని భారతదేశపు నిరాదరకత్వ స్వాతంత్ర్య తీరణము నగలించినవలెన్నచో రాటుము నుపయోగించుటయేగాక గ్రామస్థానమున్న గ్రామములను గూడ మేల్కొలుపవలయును. ప్రాజాపాదకు మగు భారతనాగరకర్తపవాచాము యిప్పుడు నిత్యాచయై యున్న గ్రామప్రతిస్థాపనల పునరుద్ధరింపగలడు. మన దేశస్థులలో 99 వంతులు గ్రామములలో నివసింతురు. కావున దేశసిద్ధి గ్రామములలోనే కాననగును. మానవ జాతిని ఎన్ని వత్సరముల నుండి ఆదోళన పరచిన చిత్తు సమస్య లన్నియును మనగ్రామప్రతిస్థాపనల పరిష్కరించును. ఆలోచనలో, ఆయాగ్రామములలో భూవిభాగమును, కిన్ను కనగూగును, ఆరోగ్యమును, విద్యయు, న్యాయమును యీ ప్రతిస్థాపనములను, గ్రామస్థులే పనిజేయించుచుండెదవారు. ప్రజలందరి యనుమతితో నామకు నొకని నెన్నుకొనెదీవారు. సంవత్సరపుస్త్రులు నెలించుటలో తిప్పజియ నయధికారముతో వారికెట్టి ప్రత్యేకసంబంధము లేదు. ఆలోచనలో పాతికులనైకి ఇతరదేశములనుండి దండయాత్ర లేమియు రాకుండ ప్రభుత్వమువారు మాగ్రముల ఎన్నెదీవారు గ్రామస్థులు తమపని వామచేరికొని యేవిధమైన చిత్తులు తేకుండ భగవంతుని పూజించుచుండెదీవారు నైనుండి గ్రామస్థుల వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము నదికట్టువాచెప్పవలెను. తమసాంఘికజాతీయ జీవితమును నిర్మించుటలో నాగు తమకర్తవ్యముల ప్రకారము పనిజేసేదీవారు. ఆలోచనలో సాంఘిక సేవయు, పనియు, సంఘముకై డబ్బు జెచ్చించుటయు మున్నగు పనులు పుణ్యకార్యములు గను ఈ ముష్టిక ప్రపంచములో సహాయకాతులు గను వలం చెడి వారు. ఏవిధమైన నిష్పంధము యెవ్వరికిని యుండెడిది గాదు. ఎవరికి గావలసినటుల వారు తమ జీవితధర్మముల నిర్వర్తించుచుండును. ఆలోచనలో ప్రస్తుత మున్న జీవితమునందలి చిత్తులు గ్రామములలోను దయింప లేదు. కావున మనము ప్రస్తుత జీవితావసరముల ట్టి గ్రామప్రతిస్థాపనల పునర్నిర్మాణము గావించవలయును అయితే అది మనజాతీయ జీవిత విజ్ఞానానుసారముండవలయును. ఇదియే మనము చేయ వలసిన పునర్నిర్మాణ కార్యము.

ఈపనికి మనమిన్ని వాళ్లనుండి విజ్ఞానములను నాధార పడుమలెట్టిమి. అయితే వాత యిప్పుడున్న ప్రభుత్వనిర్మాణములనై నాధారపడియున్నాయి. వారిలకు యింగ్లీషు కోర్టులు, కాలేజీలు, స్కూళ్లు లేకుండ జీవించుట కష్టము. నాటిలో కాలముండి దేశమును సదుభయకు జైటికవచ్చినచోట నిజమే. కాని నిరాకరణోద్యమ సూత్రముల నాచుకలలో బెట్టుటకు బాగుగ తగినది జనసామాన్యము మాత్రమే. ఏలకనగా వారికి యీ అధికారులతో నెట్టి సంబంధమును లేదు. తమబొట్ట బోసి

కొనుటకు వారివేర జేతు నక్కరలేదు. భూమిశిస్తువిషయము లో మూలము సంబంధము గలదు. వారల కిష్టముండెనేని దానిని గూడ సీక్రమాలములతోనే యేర్పాటుచేయవచ్చును. కావున జనసామాన్యము స్వతంత్రములు స్వయంసాహాయ్యమునై నాధారపడియున్నారు. అందుచేతనే మనమిప్పుడు గ్రామములలో పనిజేయవలయును. దేశము తపనై తానాధారపడియుండునట్లు మనము చేయవలయును. రైతుసంఘములును, సమితులును స్థాపించి వారిల తమబలమును తాము గుర్తించుకొలు చేయవలయును.

కార్మిక వర్గ సంఘములు

పిదప మనము కార్మికులకు సంఘములును, వర్తకసంఘములును ఏర్పరప కలయును. ఈపని జేయవారలు చెమట పిట్టి పనిజేసి సంపాదించినదెప్పును, ధనకాంత్యులవారు తన జేబులలో వేసికొందురు. సాధ మాకార్మికులు వెనుకటిదేశ కష్ట పడి అట్లే యెముకలు విరుగునట్లుపనిజేయుదురు. కావున జాతీయ సభవారు కార్మిక వర్గ సంఘముల నిర్మించి బాగుగ పని సాగునట్లుల సాడవలయును.

శాసనసభలకు మెరలుదమా?

ఈ పని చేయవలయు దేశసంతకుల గ్రామసంఘముల వ్యాపింపకలయును.

యూనియను కమిటీలు, జాకలుబోర్డులు, జిల్లా పోర్టులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు మున్నగు వానిలో మనము ప్రవేశించి జాతీయముగ పనిజేయవలయును. అకరరమైనచో రాష్ట్రీయకానన సభలలోగూడ ప్రవేశించవచ్చును. కాననసభలకు వెళ్లుట అంటు జనహోదోద్యమకార్యమును జేయు నుద్దేశముతో నైయుండవలెను. మనమాట్లు మనకు రాసంతకాలము శాసనసభలలో నుండి గాని చెడ్డదిగాని ఆటంకపరుచుచుండవలయును. ఈ విషయమై జాతీయసభవారు రానున్న సమావేశములో బాగుగ చర్చించెదని నేను నమ్ముచున్నాను.

మద్య పానము

ఈపని నొకను జేయునపుడు మనము ఒకటి కెండు విషయములను బాగుగ గమనింపవలయును. మనము పాంచ విద్యావిధానములన గాని, మన విజ్ఞానమునందలి తాపము వలన గాని మన జాతీయజీవనములో ఒకటి కెండు పాపములు సంభవించినవి. వీనిని యాపుమాపుట మన ప్రభుమోదేశమై యుండవలయును. మత్తుద్రవ్యముల యుపయోగమువలన నెట్టియపాయము గల్గుచున్నచో అందరకును తెలియను. పరిశుద్ధుడుగు గ్రామజీవనముగూడ దీనిచే పాడుచేయబడినది. మనము జాతీయ జీవితము నతిపరమధర్మకు నుండుకొనవలెన్నచో అన్ని విధముల మత్తుద్రవ్యముల నుపయోగించుటను మాన్పించుటకు ప్రయత్నించవలయును. ఈవిషయమున జాతీయసభ చాలపని జేసెను. పట్టణములలో నేగాక గ్రామములలోగూడ మనవాలంటీరులు నెద్దవిన్నయని యెంచక అందరకున్న యాపాపమును బోగొట్టుకొనుమని విన్నవించి తమ ప్రయత్నములతో విజయముగాంచిరి

అస్పృశ్యత

జనసామాన్యమునందును నివిధ జాతులయందును వికకు త్యమునకు ఆటంకముగ నున్న మరియొకపాపము గలదు. అది పురాతనమునుండియు నంతపాంపవ్యా వచ్చుచున్న అస్పృశ్యతయే. ప్రతస్వతమము వ్యాపించిన వంగ దేశములో అస్పృశ్యత దేశమునకు తగినదిగాదని చెప్ప వకసరములేదు. ఈ అస్పృశ్యత వలన మనము మనదేశీయులను చాలమందిని దేశముకొరకు పని జేయకుండ నాటంకపరచితిమి. మనదేశములో నొకభాగమును ముగ్గులము గావించినచో దేశమంతయు నటులనే యగునని మనకు దెలియును. ఈ విషయమై జాతీయసభవారికి దెలుపబడినది. దేశీయులందఱును సానుభూతి జూపికని యీ అస్పృశ్యతా నివారణము జరుగద్రవ మగును.

ఆదాయపు లోటు

జాతీయ సభవారి ప్రయత్నములవలన కద్దరు ధనించక కొలదియు, పంకాయితీకోర్టులు పనిజేయు కొలదియు, మద్య పానము నిషేధింపజుట కొలదియు ప్రభుత్వకోశము వట్టికి యగును. విదేశీయుగ పన్నులుజేసి, కోశమును నింపుదేశములో, అచటికోర్టులలో కేసులు తగినను, మద్యములపై రాబడితగినను, ప్రభుత్వకోశము నెక్కుదిగ తప్ప క నట్టికగును. ప్రభుత్వపుతక్కులబట్టి చూడ నిరాకరణోద్యమమువలన భారత లోకములో 80 కొట్లను యిదివరకే యేమియును లేని వంగప్రభుత్వ కోశములో కోటి 20లక్షలును లోటు వచ్చినదని తెలుపబడినది. అట్టి సిద్ధిలో నీవివరీతపు భిగ్గుల ప్రభుత్వమునకు డబ్బు ఎక్కడ నుండి వచ్చును! ఇదివరకే పన్ను తక్కువగ భరించు

మనకు బీదవాడలైన కొత్తపన్నుల వేసి ప్రభుత్వకోశము పూర్తిచేయబడును. భారతీయులు స్వయంనిర్ణయమును బడయుటకు జేయు ప్రయత్నముల నడచివేయుటకై పోలీసు మితిటరీ ఖర్చులు విపరీతముగ నెప్పుటిక పన్నులు పెరుగుచున్నవి. భారతీయులు ప్రస్తుతోద్యమము ననుసరించి ఆత్మపాశుధ్యమునున్న, స్వయంనిర్ణయమునున్న బొందుటకు ఇంకను ప్రయత్నముల జేయుచుండిరని యీ ఖర్చులు మరింతయెక్కువ యగును. ఈనూతనప్రబోధముగల్గిన పోలీసులు నిత్యమును యీ కొత్తపన్నుల నీయులయును. స్వయంనిర్ణయమును బొందుటకు ప్రభుత్వమువారికి వైములేదపుడు యీ ప్రయత్నము = బిచ్చివేయుటకు పోలీసుమితిటరీ వారల నెక్కువ జేసెదరు. ఇందుకు నెక్కువ డబ్బు గావలయును. అందులకు కొత్త పన్నుల విధింపవలయును. ప్రభుత్వమువారిని పోలీసులకును తగాదాగలిగి, పోలీసుల స్వయం నిర్ణయ ప్రయత్నములు నణగ కొక్కడ్రయ్యింపవలయును పోలీసు మితిటరీ వారల నెక్కువ జేసినచో వారి ఖర్చు భరింపుట కష్టమును స్వల్పవిషయమును వారు గ్రహింప లేక పోయిరి. ఈవిషయమును పరిష్కరించుట కొక్కడ్రయ్యింపవలయును ప్రభుత్వమునకును పోలీసులకును వివాదకారణమేమో గనుగొని వానిని పరిష్కరించు మార్గముల వారయ వలయును. కొద్దలకు పోతుంటున్న మద్యపానము నాపుటనున్న ప్రభుత్వము వారు అందలి లాభముల గుర్తింపకపోవుటచేతనే యిప్పుడందు వలన గల్గిన లాభమును పూర్తిచేయుటకు పోట్ల కార్డుల వైపునకు పుచ్చుకొనినది. అందుచేతనే వారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నది. ఈవిషయములను గూర్చి గానించునటుల యీనిరాకరణోద్యమమువలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వముయొక్క నిజస్థితి వెల్లడియైనది.

వంగదేశ త్యాగము

అధికారులు ద్రవ్యమును వెచ్చించుకొని పోలీసులు నిరాదరణ త్యాగజీవితము ననుసరించుచున్నారు. మహాత్ముని ఆజ్ఞాసారము, ఆత్మపాశుధ్యోద్యమము ప్రారంభము కాగానే త్యాగకష్టముల యుద్ధయము ప్రారంభింపబడినది. మాస్టి భూమిపై వంగదేశముగూడ అట్టి త్యాగముల గావించెను. బెంగాలులో వివిధ ప్రదేశములందు న్యాయవాదులును, వర్తకులును ప్రభుత్వ సేవకులును మాతృభూమి తమజీవితము నర్పణజేసిరి. జాతీయజీవితమున కీ త్యాగమువలన నెంతయేని మంచిగల్గెను. అప్పుడు దేశములో వివిధభాగములలో చాలమంది కాంగ్రెసు సభ్యులగుటయు, గ్రామములలోను పట్టణములలోను రాజ్యములుపయోగించుటయు, చాలమంది జైలులు కష్టముల బొందుట కిచ్చుగించుటయు, పోలీసు మితిటరీవారు పెట్టుకష్టముల భరించుటయు, దీనికంతకును ముందు నాయకులు త్యాగము గావించి దారిజూపిరి.

ఇప్పుడు జాతీయప్రబోధము గల్గినవిదవ వంగదేశము చేసిన ప్రభుత్వత్యాగము, అసమానమైనది. ఇక్కడ బెంగాలులో రాజకీయకార్యమునకు వసూలైన లక్షలకొలది డబ్బు బీదవారే యిచ్చిరి. అది మిగుల గొప్పవిషయము. భూస్వాములు తమభూముల కొంగరి బీదలు తమకున్న దంతయు నిచ్చి వేసి జేక కాపాడెనేనాడుగ నుండిరి. వారిపేరులు అందరకును తెలియవు. వారు జేదనకును ప్రతిభకును త్యాగముజేయులేదు ఇన్ని గొప్పత్యాగములు గావించుటచేత జాతు మోక్షము సాధ్యము గావలెను. ఈత్యాగభరితమును యువరాజు వచ్చి సభకు జరిగిన వారతాళ సమయమున గనుగొంటిమి. జనసామాన్యమే వైపున నుండెనో అప్పుడు విడిత నుయ్యెను. అధికారులు ఎంతలెదరించినను వంగదేశమంతయును యెంతయోకాంతముగ వారతాళము గావించెను. అది యిప్పుడంతవరకును తెలియను. ఎవ్వరిని బలవంత పెట్టలేదు. భయపెట్టలేదు. అయినను ప్రజలందఱును జాతీయమహాభయభావసారముగ, నిశ్శబ్దముతో, శాంతముతో, వారతాళము గావించిరి. యెవ్వరును అసంతృప్తి గనబడలేదు. వినుకు మాటలకైరి. ఆత్మపాశుధ్యమును బొందుటకై అందఱు జాతీయమహాభయభావము ననుసరించిరి. ఇదంతయును అధికారులు గ్రహింపలేదు. దీనియందంతటను, నాయకులు దౌర్జన్యమునకు గడంగుటయు, భయముపెట్టుటయు నిమిషమున్న వని వారు గ్రహించిరి. ప్రభుత్వమువారు నవంబరులో గావించిన ప్రకటనమే యిందుకు నిదర్శనము. జాతీయస్వచ్ఛంద సేవకులు పోతులను భయపెట్టి వారతాళము జేయునటుల జేసిరిని వారియుద్దేశము. ఏపక్షమువారు భయపెట్టిరో, మహాత్ముడు వారతాళము జేయవద్దనని యెవరు ప్రకటించిరో ఆందోళనకును దౌర్జన్యమును. ఒక

జాతిప్రబోధముగావించినపుడు భయపెట్టి యేమైనజేయుట కష్టమునవిషయము, తమప్రతిష్ఠను నిత్యుత్సాహకై ప్రభుత్వమువారు మరచిపోయిరి. ఈప్రతిభాభారతీయత్రైలు ఉద్యమములో జేరినపుడు భయపెట్టువిషయ ముదయించినవారు మరచిపోయిరి. భయపెట్టి యేమైనజేయుట సాధ్యమైనచో ప్రభుత్వమువారు వారతాళము నేల విచ్చిత్తుజేయులేకపోయిరి ఇది యంతయును కొందఱు జాతీయస్వచ్ఛంద సేవకులు జాతీయమహాభయభావముల జేయువని కొందఱులన జరిగెను. దీనిని బట్టి వంగదేశములు అధికారిపక్షమున లేని విశదమగును. జాతీయమహాభయ భూదయభూవములనున్న, కొరికలనున్న భావియోజనములనున్న వెల్లడించు నని వారికి నమ్మకము గలదు.

కొంతలు వాలంటీరులు భయపెట్టిలే యనుకొనుదు. వారి నేల కిడింపలేదు! అట్లు గాక దేశమంతటియొక్క స్వాతంత్ర్యమును ఆరికట్టుటయే! ఒక పరాధీనదేశము స్వయంనిర్ణయమును బొందు సమయమున అధికారులు ఉద్దేశపూరితములగుదురు. అందుచేతనే వారతాళవిజయసంతోషము వారు నిష్పంధములకు గడంగిరి. తత్ఫలితముగ వాలంటీరునిర్మాణములను న్యాయవిరోధములుగ ప్రకటించి కలకత్తాలోను నితర ప్రదేశములలోను సభల నాపుడవలసింది. కొన్నిచోట్ల అధికారులు కాంగ్రెసుకార్యాలయముల నెత్తివేయించిరి. అందువలన కొన్నిచోట్ల కాంగ్రెసు కార్యాలయము బట్టబయలున బెట్టబడెను. హఠాత్, నలంగా మున్నగు ప్రదేశములలో గుండ్లు పేల్చబడెను. బహిరంగసభలలో కట్ట బుపయోగింపబడెను. పూతలగు త్రైలుగూడ పెట్టబడినది. చాలచోట్ల గుర్కూసిపాయాలు దౌర్జన్యరహితులగు గ్రామస్థులను భయపెట్టి హింసించిరి. ఈజోజులలో నెవరైన వాలంటీరై కదరుభరింపుచుని గాని మత్తుపదార్థముల వాడవద్దనిగాని చెప్పినేని తప్పక జెయిలుకు జోత్రును. అధికారులు మనవిజయమున కడ్డపడుటలో నాశ్వర్యములేదు. వారలజేమైన నాటకము గల్గుచో న్యాయమునకు విరోధముగ సంఘటించి ఆకష్టముదీర్చుకొని న్యాయసమృత్యముగ జేసితిమని చెప్పుదురు. అందుచేతనే న్యాయము లేకుండపోయినది. అంతేదేశమంతటను ఆ హింసా భావము బాగుగ గల్గినది. నిగ్రహము గల్గినది. నిర్బంధముల నొప్పుకొనగలగు. వారి ముఖ్యన్యాయకులు చెరసాల కంపబడిన ను వారు కీర్తిని విడనాడలేదు. ఇందువలన మనకు మంచియాస గలదు. నిత్యయును, నిగ్రహమును దేశభివృద్ధికి స్వరాజ్యమునకు మిగుల సహకార లనుటకు సంశయములేదు. ప్రభుత్వపులై కృతకారము 10జేల మంది ప్రజలు ఆత్మగౌరవమునకును దేశమునకును అధికారుల న్యాయనూత్రముల భంగపరచి సంతోషముతో జెయిలు నలంకరించిరి. దీనినిబట్టిమాడ దేశమంతయు స్వరాజ్యము కొరకు ఆదుర్దాతో నున్నటుల విశదమగుచున్నది. 144 సెక్షనును ప్రయోగించి ఉద్యమమును మొదలుట తీసివేయుటకు ప్రయత్నించిరి గాని సఫలము గాకపోయెను. ఇందువలన ఆమాజుకు లగు సహకారులుగూడ నిష్పంధముల పాలైరి. బ్రిటిషు న్యాయ మందు విశ్వాసము గలవారు గూడ అట్టివాని నిందువలన గోల్పోయిరి.

ఈ నిర్బంధములన్నిటికిని గాంధీ మహాత్ముడే కారణమని చెప్పుటకు అధికారులు ప్రయత్నించిరి. గొనాల్గూడ ప్రభువు ఒక ఉపన్యాసములో మహాత్ముని నిగ్రహమును గూడ తిరస్కరించి ఆయన త్యాగము జేయువారితో సంబంధము లేకుండెననిచెప్పి రోము తగులబడుచుండ నీగోధిజేలు వాయించుచుండెనని చెప్పెను. అసగా అజరిని కాంగ్రెసుకు పనిజేసి కష్టముల ననుభవింపుచుని చెప్పి ఆయన నిర్దయడై నీగోపత నున్నాడని అర్థము. చరిత్రకారుడు యిప్పటి భారతచారిత్రము వ్రాయునపుడు ఆ నీగో యెవడో వ్రాయును.

ప్రభుత్వప్రకటనము

ఇంతటి నిర్బంధములు జరిగినను వంగదేశము ప్రభుత్వప్రకటనము లక్ష్యపెట్టలేదు. ప్రజలన్నితరగులవారును ఆత్మగౌరవమునకును, వంగదేశగౌరవమునకును జెయిలుకు బోయిరి. దౌర్జన్యముగూడ ప్రభుత్వాలగు సావిత్రీదేవిగూడ జెయిలుకు బంపబడెను. పోలీసు అధికారుల కట్టబెట్టలను ప్రజలు బాగుగ సహించిరి. ఇన్ని జరిగినను జాతీయ గౌరవమున కేమియు లోపము గలకలేదు. పోలీసుప్రకటన కాలమైపోయినది. వాలంటీరు నిర్మాణమును గూర్చిన ప్రకటనము కద్దుజేయబడలేదు. ఈ ప్రకటనము రద్దగువరకును మేమూరకుండజాలదు.

ఇది నేను జెప్పనపుడు నాయకులు నిరాకరణోద్యమ మొక్కటియే లేదు. వంగజాతీయకృత్య ఆత్మగౌరవముగూడ నాయకులందు గలదు. ఈభాగకరమగు ప్రకటనము కద్దుజేయనిజే సహకారవాది యైనను అసహాయవాదియైనను తాను బెంగాలీనని మరచిపోవునా? దేశసేవజేయుట మానవుని జన్మతోగల్గిన హక్కు. దేశసేవ, దైవపూజ, పూజాలయమును మూజేయు న్యాయముకు వంగియును లొంగునా? నాభర్తను పట్టుకొనుటకు ఒకటి రెండు రోజులు ముందు ఆయన యిట్లు చెప్పెను. "దీనినిగూడ మీరు జీవమున్నంతవరకు ధిక్కరింపవలయును." వంగేయుడు దీనిని మరచెనా? దైర్యము త్యాగము కావలయును. మనలోపముల నన్నిటిని వదలివేయవలయును. వంగియులారా! యిప్పుడే రండు. జాతీయపతాకమును వైకితే వదీయవద్దు. జాతీయపతాకమును వేలాడదీయవద్దు. వంగదేశము పేరును, దేవుని పేరును నిలుచునటుల మనముభయమును గల్పెదము.

ఉపసంహారము

"భయములేదు. వెఱుగు, సత్యమే జయించు" అని యనుదు. "గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధించినను సత్యమును నిర్బంధింపలేదు" అని అనుదు. "భయములేదు. వెఱుగు భయపడదు" అనుము. "అంతయును నీవు స్వయముగ గ్రహింపవలయును. పతాకమును భుజమున భరింపుము. ఇప్పుడు లేనివారలను పోనిమ్ము. నీవుమాత్రము, "నేను చెడిపోలేదు? నా అంతట నాకు ప్రబోధము గల్గినది. నన్నెవరు యెప్పుటికి జయింపలేదు" అని యనుకొనుదు. సత్య మెప్పుడును బలబడును. చెఱసాల దాని నరికట్టగలదా?"

కిలాఫాతు నాయకుల నిర్బంధము

ఇరువురు జెయిలర్లు ఏలరా జీనామాల నిచ్చిరి?

బొంబాయి క్రానిల్ పత్రిక

ఏప్రిల్ 4 వ తేదిని పాట్నానగరము నుండి బొంబాయి క్రానిల్ పత్రికావిలేజిరి ఆ పత్రిక కిట్లు వ్రాసెను.

"ముజఫర్పూరును అసిస్టాంట్ జెయిలరు యన్. వారి అనామధ్యుగారు తమపదవికి రాజీనామాను బంపుచు బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రముల చెరసాలల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు కిట్లు వ్రాసిరి.

యూద్ధానంతరము యుద్ధమునకు పూర్వమునలేనే తురుష్క కాళ్యాధికారమున కేలాటి హాని కలుగదని అంగ్ల దేశపు ప్రధానమంత్రి లాయడ్ బార్లిగారు తమ పక్షమునను, అంగ్ల ప్రభుత్వపక్షమునను, మిక్రమండలి ప్రతిమునను అభయ ప్రదాన మొసంగిరి. నేనతని వాగ్దానమును విశ్వసించి, నాదేశీయులలో నిరాశ చెందిన వారితో సహా నమతో నుండ వలసినదని జోధించుచుంటిని. వాగ్దానము ననుసరించి అంగ్లేయులు ప్రవర్తించెదరని నేనాశంపడుచుంటిని. ఏమికరక్కమోగాని, లాయడుబార్లి వాగ్దానమునకు భంగము కలుగుటయేగాక, మతాభిమానముగల మూనాయకులొకరి తరువాత ఇంకొకరిని పశువులను కొట్టుములొనకతోలినట్లు ప్రభుత్వమువారు చెరసాలకు బంపివేయుచున్నారు. ఇస్లామత సేవ చేసినందుకు అరీసాదరులు, మహమ్మదీయులతో గలసి పని చేయ సామాసింపినందుకు మహాత్ముగాంధీని కిక్షించివారు. అందుకే డాక్టరు మహమ్మదు హుడ అరెస్టు చేయబడెను. డాక్టరు సాహెబు అరెస్టంత దైవభక్తుడు; దౌర్జన్యరాహిత్యమే సాధకశూన్యమున బలన ద్విశ్వాసముగల మహానీయుడు. అంగ్లేయులు కోపమును గలిగించినను కాంతిచిత్తులై యుండవలసినదని ఆత దేశకపర్యాయములు తనదేశీయులకు హితోపదేశము చేయుచుండెను. ప్రభుత్వమువారు నేకపేలనుండి ఇతరులనుకూడ ఇట్లే బాధించుచున్నారు. నిర్దోషులును, స్వయంతాభిమానముగల దైర్యవంతులను కిక్షించుటయందు బాల్గానుటకు నా కయిష్టముగ నున్నది. నా మనస్సాక్షికి విరోధముగ ప్రకర్తించుచుండ నే నీ ఉద్యోగములో పనిచేయుట అసాధ్యముగ తోచుచున్నది. తత్కారణమున నేను నాపదవికి రాజీనామాను బంపుచున్నాను. దీనిని అంగీకరించి నన్ను త్వరలో ఈపనినుండి విముక్తుని చేయ బ్రార్థించుచున్నాను."

అతే జెయిలులో పనిచేయు చుండిన మరియొక అసిస్టాంట్ జెయిలరు సాఫీక్ ఆకారణములకే తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చుచు, ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగానికి వ్రాసిరి. వీరిద్దరు మహానీయులు. 13 సంవత్సరములగ ప్రభుత్వోద్యోగములందున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు

బెజవాడ చంద్రశేఖర రెడ్డిగారి ప్లేటుపేంటు

—:O::O::—

ప్రస్తావననువలననే నేను చెప్పింటు నివేదికలో నువ్వు హరించిన విషయములు యథార్థములు గావు. నివేదించుటలో కొన్ని పొరపాట్లు గలవు. వాని నిజ చూప గోరుచున్నాను.

(ప్రభుత్వమువారు మన వృత్తుల నాశనముచేసి నారని నేను చెప్పలేదు. “మన వృత్తులు నశించినవి” యనియే నేను చెప్పితిని. మన వృత్తులు చాలవరకు నష్టపడిన మన విషయ మెవరు కాదనజాలరు. ఈ క్రింది యుద్ధాహారణములవలన వై విషయము నిస్సందేహముగ సిద్ధాంతపడుచున్నది.

(క) లీజీ దొరగారిట్లు చెప్పుచున్నారు. “పదునేడవ శతాబ్దాంతమున చాకయ్యెట్టియు మనోజమైట్టియు హిందూ దేశపు కాలికోట, మల్లినులు, చీటిగుడ్డలు విరివిగ ఇంగ్లాండు దేశమున దిగుమతి యగుచుండినవి. తమ సరకుల వ్యాపారము పూర్తిగ నశించునని భయపరుపవలసినంత యెక్కువగ ఇంగ్లీషు వారు హిందూదేశపు వస్తువులపై మక్కువగడి కొనుచుండిరి. 1791 సంవత్సరములో పార్లమెంటువారు ఏవియో కొన్ని మినహాయింపులు చేసి, రంగు కాలికోట చీటిగుడ్డలు దుస్తులుగాగాని ఇతర పరికరములుగా గాని ఇంగ్లాండు దేశములో నవ్వయోగింప రాదనియు దూది కలిసిన రంగు సరకులు వాడరాదనియు కాన నముల నొసర్చిరి.”

(1917-18 సంవత్సరము ఇండస్ట్రియల్ కమిటీ నివేదిక కనుబంధముగ మాలవ్యాగారు వ్రాసిన భిన్నాభిప్రాయ పట్టిక 297 పుటలో లీజీగారి ఇంగ్లాండు చరిత్రనుండి ఉదాహరించిన యున్నారు.)

(2) 1890 సంవత్సరములో డర్ బ్యాంక్ కాటక్ దొర గారిటుల వ్రాసిరి. “నూగు సంవత్సరములకు కిక్కురకాలము లోనే డక్కాలోని యాత్రు వాణిజ్యము కోటిరూపాయల పరిమితి యుండెను. అందలి జనసంఖ్య రెండులక్షలు. 1789 సం వత్సరములో ఇంగ్లాండుదేశమున కెగుమతి చేయబడిన డక్కా మజ్జనుల వెల పదిలక్షలు. 1817 సంవత్సరములో బొత్తుగ ట్లీ యించినది” (మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక 297 పుట)

(3) రమేశచంద్రదత్తుగారిటుల వ్రాసిరి. “కంపెనీవారి పరిపాలనారంభకాలమున హిందూదేశమునుండి పట్టుసరకులు దిగుమతియగుచుండినవి, వానిని తయారుచేయుచుండిన వంగ దేశ పు నేతగాండ్ర పట్ల అంగ్లేయులైన నేతగాండ్లు అనాయోగ్యులయిరి. ఆకారణమువలన వై సరకులు ఇంగ్లాండుదేశమునకు రాకుండ చేయుటయే గాక హిందూదేశీయ కార్మికుల నిరుత్సాహపరచుటకై ఆనాడు తూర్పుఇండియా కంపెనీవారికి లభ్యమైన రాజకీయాధికారబలమును ప్రయోగించు సాహసప్రయత్నము సాగింపబడినది. వంగదేశమునందు కన్యకాశ్రమముగాని పట్టు పరిశ్రమమును ప్రోత్సహించి పట్టుసరకు పరిశ్రమను నిరుత్సాహపరచవలసినదిగో గోరుచు కంపెనీవారు 1769 సంవత్సరము మార్చి 17 తేదీ లేఖను పంపిరి. మరియు పట్టుకండెల చుట్టువారు కంపెనీవారి కర్మాగారములందె పరిశ్రమలనుండిగ నిర్బంధించుటకును వారివారి గృహములందు పనిమామలసినదిగ ఆటంకపెట్టుటకును గూడ వారు శిఫారుసుచేసిరి.”

(మాలవ్యాగారివై నివేదిక - 297 పుట)

రమేశచంద్రదత్తుగారు బ్రిటిషు ఇండియా ఆర్థికచరిత్ర 45 పుటలో నిటుల వ్రాసిరి:— “హిందూదేశముందలి న్యాయ పరిపాలనావిషయమై విచారించుటకు ఇంగ్లాండులోని కామన్సు నభివృద్ధి నిర్వచితమైన ప్రత్యేకసంఘమువారి 9 నివేదిక యొక్క 37 అనుబంధమున ఉదాహరణమైన కోర్టు ఆఫ్ డైక్టరల లేఖయం దిటుల గలదు. ఈ నిబంధనము సప్రయోజకమై అనుకూలఫలములు కలిగించినటుల కానినందుచున్నది. పూర్వము వారివారి యిండ్లలో పనిచేయు సాలీలు కర్మాగారములందు పనిచేయు సమృద్ధియవారిగ జేయ ననుకూలించినది. ఈ యాచార్యు (సాలీలు స్వగృహములందు పనిచేయుట) అబాగ్నతలన నురల తలదూపునట్లుగ నిలిచియుండిన దానిని తుదముట్ట సాపి నేయుట యుక్తము. ప్రభుత్వాధికారుల మూలముగ తీసిన ఆపరాధములు విధింపబడునని సంపూర్ణముగ నిరోధము గలిగించి మరియు సప్రయోజకముగ నా పని నిర్వహించు నెరవేర్చవచ్చును.”

“నిర్వచితసంఘమువారు యుక్తియుక్తముగ విమర్శించు నటులనే నిర్బంధప్రోత్సాహములు రెండును గల సమగ్రరాజనీతివిధానము ఈ లేఖయందు గలదు. ఈ విధానము వంగదేశముందలి చేతిపనులను నిర్మూలించుటలో నెక్కువపనిచేయును.

దేశము పరిశ్రమములకు ప్రాప్తు అను లక్షణములే మాన్వీ దానం చేసి క్రేటుబిటనులో సిద్ధమగు సరకుల వ్యవయోగించు అవకాశ పరాధములు ధ -దు భూమిగ చేయుట కా విధానము సప్రయోజకమై (వంగవన బయలుగాండ నది పనిచేయుగలిగినంత వరకు) తయరండవలెను.

(హానీతమాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక 298-పుట)

(4) ఇంగ్లాండుదేశములోని హిందూదేశపు దూది సరకులపై నూటికి 81 పానులు సుంకముంచునట్లును హిందూ దేశమునకు దిగుమతి యగు ఇంగ్లాండుదేశపు దూదిసరకులపై నూటికి 2 1/2 మాత్రమే పన్ను విధించిరి. (పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక పుట 298)

(5) హిందూదేశచరిత్రకారుడైన విల్సన్ గారు గూడ నిటులు వ్రాసియున్నారు. “అప్పటివరకు (1813) హిందూ దేశపు దూది పట్టుసరకులు ఇంగ్లాండులో సిద్ధమగు సరకుల కంటె నూటికి 60 రూపాయలు మొదలు 80 రూపాయల వరకు వెల సరసముగ నుండినవి బ్రిటిషువారు లాభము గానే విక్రయింపబడె గలిగి యుండె నని సాక్ష్యమియ్యకలెను. అందుచే హిందూదేశపు సరకులపై నూటికి 70 లేక 80 రూపాయల సుంకము వేసియో అదేశమునకు దిగుమతి కారాదని నిషేధించియో అంగ్లసరకుల కంటె దిగిన నావశ్యకమయ్యెను. ఇటుల గావచ్చును నిష్పిధార్థమై సుంకములు నిబంధనవిధుల లేకుండను జేర్చి మాం చెప్పరు సరకులయందలి మరలు మొదటనే యాగిపోయి ఆవిరిశక్తికలనను గూడ మరల మొదటనే యాగిపోయి ఆవిరిశక్తికలనను గూడ మరల నాడకయే యుండెడివి. హిందూదేశపు చేతిపనులను బలిగొని ఇంగ్లీషు మరలను ఊర్జితపరచిరి. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము గలవైయుండిన బ్రిటికార మొనర్చియుండును. ఇంగ్లీషువారి సరకులపై నిషేధపు సుంకములు విధించి ఫలకరమైన తన పరిశ్రమను వినాశము గాకుండ సంరక్షించుకొనియుండును. ఇట్టి ఆత్మరక్షణకార్యము నకు హిందూదేశముపట్ల వారవకాశమిచ్చినవారు కారు. వెరవాని కరుణకు పాత్రమై యుండవలసినవైయు. ఏనుంకము లేకయే (బ్రిటిషు సరకులు హిందూదేశముపై నిర్బంధపూర్వకముగ నంట గట్టిరి సమానపరిస్థితులలో తాను ప్రతిఘటించలేని పోటీదారుని వివాదీయుడగు కార్మికు డిటుల అణచిపెట్టి పర్యవసానమున గొంతు పిసికినటుల ఆసలె రూపుమాపెను.”

(పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయ నివేదిక-299 పుట)

(6) తెయిలరుగారి హిందూదేశచరిత్ర 208 పుటయం దిటులన్నది. “హిందూదేశమును నిర్బంధపడిన ఓడలు ఆదేశీయ వస్తువు ప్రసారముతో లండనుపట్టణపు కేపు చేరగనే ఓడల గుర్త దారులైన ఆ దేశీయులలో తేమునదిలో శత్రువాకాదశమును నందుఁపట్టికంటె నెక్కువను వికృతసంక్షోభము కలిగెను. లండను కేపులో నోడలు కట్టువారు నాయకత్వము వహించి కల్లోలకాటవలెరి. తమవృత్తికి చదువదళ ప్రాపించె నియు ఇంగ్లాండులోని నాకానిర్యాళులు లెల్లరు ఉపవాస కార్యక్రమి యై లిక్ కావలసినదియే యనియు ప్రకటించుసాగిరి. వారి రణవిణ ధ్వనికి లొంగి కోర్టుపు డైరీలు హిందూ ఇంగ్లాండుదేశముల మధ్య జరుగు వ్యాపారమునకై హిందూదేశీయనాన బుపయోగింపరాదని నిరోధించిరి.” (పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయనివేదిక 297 పుట).

(7) బ్రిటిషు ఇండియాయొక్క ఆర్థికచరిత్రలో రమేశ చంద్రదత్తుగారిటుల వ్రాసిరి. “హిందూదేశముపట్ల నియ్యది స్థిర పడిన యంగ్ల రాజనీతి విధానమై 50 సంవత్సరములకంటె మైన సాగెను. కామన్సుగలో నియ్యది వెల్లడిగనే రూఢిపరుపబడి 1833 సంవత్సరమునను దాని కీలను గూడ మిక్కిలి పట్టుబట్టో కొనసాగింపబడుచుండెను. దీనంతేని అంగ్ల కార్మికుల లాభము కొరకుగా హిందూదేశ గాతీయ పరిశ్రమలలో ననేకములు మొదలంట నశించినవి.” అన్నట్లు బాయిస్సిగారు ఈ యభిప్రాయమున కర్మకీకరించిరి. సంరక్షక సుంకములేక అంగ్లపరిశ్రమలు లింతసీఘ్రముగ కలిగి యుండనేవు. ప్రత్యేకపరిశ్రమలు పట్ల కాశ్యమైన పోరాటముకొరకు ప్రతిష్ఠితమై వివిధిగాంచిన ఇంగ్లాండు కార్మికవృత్తులకై హిందూదేశము అధినివేశ దేశములు బలి గావించబడినవి.” (అన్నట్లు బాయిస్సిగారి ఇంగ్లాండు దేశముందలి 18 శతాబ్దపు పరిశ్రమ విప్లవము. ఆను గ్రంథమున 58 పుటనుండి పండిత మాలవ్యాగారు భిన్నాభిప్రాయ నివేదికయందు 900 పుటలో నుదాహరించిరి.)

(8) డక్కా-స్కెల్లాలు నాజూకుగడ్డలనుట నోటినులోని రెండవవిషయము. ఈ విషయముగూడ కొంత చెప్పితి ననియెప్పుకొనుచున్నాడను. ఇది చారిత్రాసిద్ధవిషయ మని ఈక్రింది యధృఞములవలన నేర్పడు చున్నది.

(9) “శతాబ్దములుగ డక్కా నాజూకు స్కెల్లాలు చేరుజడి నవి.” (ఇండియా ఇంపీరీయ గజటీరు. 3 సంపుటము 201 పుట)

(10) “దుకూలచేలములని కావ్యములం చేక్కొననుడు నంత శ్రేష్ఠమైన నేత బిగివిగల నాజూకు డక్కా-స్కెల్లాలే యభ్యుముగ దేశముందలి బలవంతుల యుపయోగాగ్గ ముదిష్ఠింతుబడినవి. ఈ కార్మికవృత్తియంతు నియుక్తు లైన పనివాండ్రై తనకి కొరకు వైగాపవారు ప్రతినిధుల నియోగించుచుండిరి. (ఇన్స్ క్విటీయా బిటానికా. 6 సంపుటము. 488 పుట.)

(11) “క్రీస్తు పూర్వము రెండువేల సంవత్సరములనుండియు ఈజిప్టువారి గోలీలలోని తుమ్మకములు ఈ డక్కా-స్కెల్లా లలో మేలైనవానిచే నాచ్ఛాదితములై కాన్పించు చున్నవి (గీటులకు ఈడక్కా మజ్జనులు “గాంజిటికా అనుపేర నెరుగబడి యుండినవి.” (పండిత మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయ నివేదిక, పుట 295.)

(12) “అట్టివస్తువులు నిష్పపుల్ల పెట్టెలలో నుంచబడు చుండినవట.” అనినది నావై మరయొక నేరము. అటులనుటలో నాభావ మేయనగా - తానులగ నే చిన్న నిష్పపుల్ల పెట్టెలలో నిముడ్చుగలిగినంత నేత నాజూకు గలననుట యైయున్నది. ఈ క్రింది యధృఞములబట్టి అయ్యది అంతకంటె నాణ్యములై యుండునట్లు చెప్పుకొనుచుండినటుట నిదర్శనములు గలవు.

“ఒక పొండుదూదితో వడికిన దారపుకండెను ఒక సాలె వాడు తనయెటుట కొలతచేయగా 250 మైళ్లదూగు ఉండె న”ని తెయిలరుగారు వ్రాయుచున్నారు. “నేసినవస్తువును స్త్రీలయంగరము లేక మెట్టెగుండ దూర్చి దానినాజూకు పరిక్షించువిధానము సర్వసామాన్య మైయుండెను. ఎక్కువనాణ్యములైన డక్కా-స్కెల్లాలు 400 నెంబరు నూలుతో నేయు చుండిరి.”

(ఇండియా ఇంపీరీయల్ గజటీయర్ 3, సంపుటము 201 పుట.)

ఇందుకు సంబంధించి అభియోగి యియే యధ్యము నుద్దేశింపలేదని నే నూహించెదను.

(13) “అట్టివస్తువుల నేయుసాలీల బొటన వేళ్లు గవర్న మెంటువారు నరికివైచిరి” నేనుడిచినటుల చెప్పినదానినిగూర్చించి నాయథోక్త మేమనగా:— “కొంతమంది మేధాగా నేనే నేతగాండ్రకు బొటనవేళ్లు తెగొట్టుబడినవట.” అని చెప్పి యుంటిని. ప్రభుత్వమువారు వారి బొటనవేళ్లే తెగొట్టిరినీ నే ననలేదు. బ్రిటిషు పాలితుడుగ ఆవాసజీవనములు మూర్ఖులొని చిరకాలము వంగదేశీయులైయుండిన కారణముచే ఈ విషయమై ప్రామాణికముగ నుండనొప్పిక విలియంబోల్ట్ దొరగారు 1772 సంవత్సరములో “భారతీయవిమయైకపర్యాయజనములు” అనుగ్రంథయం దిటులవ్రాసిరి:— “సంగదేశమును సర్వసాధారణముగ ముచ్చెలికాలని పిలువబడు కంపెనీ యేజింట్ల హిందూ దేశపు సాలెలను నిష్కేళించి వ్రాయుచుకొనిన యొకంబడికలను ఆసాలెలు జరుప నేరకుండినందున వెంటనే వారి సరకులను ముచ్చెలికాలు పట్టుపరచుకొని తరుగుబడిన తకానిబాకి భర్తిగ విక్రయించుచుండిరి. పట్టుకండెలు చుట్టు నిర్బంధము తప్పకొనుటకై వారి బొటనవేళ్లను వారే తెగొట్టుకొనిన తార్కాణములుగలవు. ఇట్టి నానోడులను వారు వస్తుసూపముగా పట్టుకుండెలుగా జుట్టు జాతివా రంతయు న్యాయముగ జూడబడుచుండిరి.” (మాడరక్ రివ్యూ. 4 సంపుటము 504 పుట)

అయినను నేను చెప్పితిని “ప్రభుత్వము” వారు (వేల్ తెగొట్టిరి. ఆనుఅర్థమున ఎవరైన గ్రహించిరని నన్నట్లు వారు భావించినందులకై దుఃఖసంకల్పపుడను.

(14) “అందువలన నట్టివస్తువులనే తీసివేచె న”ను కడపటి వాక్యమునుగూర్చి నేను చెప్పినది “అందున” (Consequently) అను పదము నేను వాడలేదు. నేను “ఈవిధముగ మనవృత్తులు నశించె”నని మాత్రము చెప్పితిని. నాయుపన్యాస మందు సంగ్రహముగ నూదించిన వివిధమార్గములచే నని నాయర్థము. మన పరిశ్రమలు వికేషించి తీసివేచినవి.

ఆసాయార్థము నాచేసిన యథోక్తావధములవలన ఆ ప్రతిని పుకొల్ప వలయు నని నేను పూనుకొనలేదు. అటులచేయవలయునని నాయుద్దేశము గాదు. పూర్వోక్త విషయములు ప్రోత్సలకు నివేదించి ప్రాచీన కాలయందలి భారతీయ సారిశ్రామిక ప్రాశస్త్యము. దాని పునరుద్ధరణమునకు గల మావశ్యకత, సాధ్యాంశములు, కద్దరు ధరించి రాట్నము వడుకుడని

అన్ని జాగాలలో
విక్రయమునకు
దొరకును.

జాబులు

భిద్దరు - మోసము

అంగలూరు జాతీయ పరిశ్రమాలయమునందు సీమనూలు గాని, మిల్లు నూలుగాని రెండుమాత్రమును వాడుటలేదు. భిద్దరు బట్టలవర్తకులకు అమ్ముటగూడలేదు. కాని రాజమండ్రి, బందరు మున్నగుచోట్ల "అంగలూరు బట్టల"ని, కత్తీబట్టల నమ్ముచున్నటుల వినుచున్నాము. ఎంతమాత్రము నమ్మవలదు. మా గ్రామవాసులలో నొక రిద్దరు కత్తీబట్టలను తెప్పించి, నేయించి భిద్దరుగూడ అమ్ముచున్నటుల వినుచున్నాము. మాసంఘపు ముక్తయ్య, కార్యదర్శి సంతకమును లేని బట్టలు మా పరిశ్రమాలయమున తయారు చేయబడలేదని నమ్ముడు. మాసహితుడు.

ఆ. రామశాస్త్రిలు

నైకటరి.

జాతీయ పరిశ్రమాలయం.

అంగలూరు.

శ్రీకృష్ణకాంక్షానుసంఘము, నెల్లూరు

ఈనెల తేదీ ౧౧ శ్రీల కాంక్షాను సామాన్యసభ శ్రీల కాంక్షాను కార్యాలయమున జరిగినది. ఈ సందర్భమునకు యొకరిందొకరు సంఘ కార్యనిర్వాహకత్వమునకు యొన్న కొనబడిరి.

అధ్యక్షురాలు : శ్రీమతి-లిక్కవరపు - శుద్ధసమ్మగారు

కార్యదర్శి : పొణకా - కనకమ్మ

కోశాధికారి : జొడ్డు, శేషమ్మగారు

కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులు : కందాడి-యతిరాజమ్మగారు, ఓరుగంటి మహాలక్ష్మమ్మగారు, శిగుమర్తి కృష్ణబాయిగారు, విస్సాలక్ష్మిదేవమ్మగారు.

పొణకా కనకమ్మ,

కార్యదర్శి

క్రికెట్ యేషన్ క్లబ్బు-గుడివాడ(కృష్ణాజిల్లా).

క్రికెట్ ఫలయిన కోభశాద్రినాడుగారి స్మరణచిన్నముగ స్థాపించబడిన 'బాడ్మింటన్ పోటీలటలు' 1922 సంవత్సరం 7 వ తేదీన ఆరంభమగును. ఇందుకు, చెన్నరాజధానిలోని అన్ని స్కూళ్లనుండియు, క్లబ్బులనుండియు ప్రత్యేకము రావచ్చును. గెల్పొందిన సంఘమువారికి, ఒక చక్కనిరజితపాత్రము ఒక సందర్శనకాలము ఉంచుకొని తిరిగి మాసంఘమునకు పంపువర్సాటుమీద నొసంగబడును. విజయలు, ప్రత్యేకముగ 5 రజతపత్రములతో బహుకరింపబడును. ఈవిధమున ఓడిపోయినవారికి 5 బాటుయ్యబడును. ౧౯౨౦-౨౧ ప్రవేశమునుతో దరఖాస్తులు యీనెల 29 వ తేదీలోగా కార్యదర్శికి జేరవలెను. ఇతరనిబంధన కాగితములకు కార్యదర్శికి వ్రాసినబడయగలదు.

గుడివాడ
17-4-22

ల|| గోకన్నేశ్వరరావు,
కార్యదర్శి.

జాతీయవారము, పాలకొండ,

ఈనెల 8వ తేదీ శ్రీరామనవమినాడు మాతాతాకాప్రచారకులందరు పాలకొండలో లమావేళమై జాతీయ కీర్తనారకార్యకలాపమును ఉత్సాహముతో (పాఠభివీతి, ఉపవాసములు, భజనలు భద్దత నమ్ముట కాంక్షాను, భ్యులను శేక్కుట స్వరాజ్యనిధికి కానుకలను వనూలుచేయుట మున్నగు విధులు ఉచితరీతిని నిర్వహింపబడినవి. సాయంకాలము శ్రీసీతారామస్వామి ఆలయమున తులనానుచేరి దాస్యకార్యదర్శిముక్తికై పరమపురుషుని పదవిసములు ధ్యానించి ప్రార్థించిరి. మహాత్మునకు ఎరవాడ జయలుతో అవసర సమీపాయముల నిరాకరింపబడి గొప్పఅనచారము జరుగుచుండుట సామాన్య మానవత్వమునకు భంగకరమనియు బ్రిటిష్ జాతీయ సాంప్రదాయమునకు కళంకకాయక మనియు సభ్యులు అభిప్రాయించిరి. పార్వతి సమావేశ మాచనలు తులనానుచు ఆకాభంగకరములనియు రాజప్రతిజ్ఞలకు భిన్నములనియు తమ యసమృద్ధిని వెల్లడించిరి.

జేశభక్తులతో గూడి వారిభక్తులు కొందరు జాతీయగీతములు బాడుచు నగరసంకీర్తనము గావించిరి. రాట్టములు వగ్గములు నెలకొల్పబడు విరాళములను వనూలుచేయుచున్నారు. తాలూకాసంఘకథ ఈనెల 25వ తేదీని సంగంబలో కూడును.

శ్రీ తిలకు జాతీయ విద్యాలయము-తిలకుపేట నెల్లూరు నిజ్జిప్తి

వైజాతీయ విద్యాలయపు భర్తకర్తలుగా నుండి యుండిన శ్రీయుతులు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగార్లు, వారుచేసిన కాంక్షాను సేవాఫలిముగ కారాగృహమునకు జోవు సందర్భమున మమ్ము విద్యాలయకార్యములను నిర్వహించుకొనుచుండవలసిన దని ఏర్పాటు చేసివారు పూర్వము వివేకానందవిద్యాలయము, దేశీయ విద్యాలయము అనుచేర్చ బరగుచుండిన విద్యాలయమే ప్రస్తుతపు జాతీయ విద్యాలయము. విద్యాలయమునకు కట్టడమునకేమి, తదితర విధముల కాళ్ళవరికి సేర్పరచుట మాన గు సేర్పాటులకై విశేష ధన మెంతయు నవసరము. ఈసందర్భమున శ్రీయుత రేచాల నుండరరామరెడ్డిగారు విద్యాలయము కట్టడమునకుగాను స్టాక్ వాపును పేటలో నున్న వారిలోటయందు కొంతకాలము నీయ నంగీకరించి యున్నారనుటయు, అల్లూరు నివాసులు శ్రీయుత నూకలపాటి రామరెడ్డిగారు కెండు యకరముల చూగానిభూమి యు నొక్కసందర్శనము అందుమీది ఫలితము నొసంగుకొన్నారనుటయు మాకు తెలుపుటకు భావ్యముగా నుండునని తెలుపుచున్నాము. శ్రీయుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారును ఈ సందర్శనము జనవరి మాసముందు విద్యాలయమునకుగా వేయి రూప్యముల విరాళమును వేసియున్నారు. భవాన్యులును. ఉజారులును నగు తమవంటివారు ఈ భర్తకార్యమునకు నాదరము జూపి ఈ యుద్యమమును జయప్రథము చేతురుగాక యని వేడుచున్నాము.

దయచేసి మీ విరాళమును త్వరలో విద్యాలయపు కార్యనిర్వాహక సభయందొక్కరకు శ్రీ కొమాండ్లూరు వీరరాఘవాచార్యులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్., (నెల్లూరు) గారిపేర పంపుదురని విన్నపము.

మేననూరు సీతారామి రెడ్డి

కొమాండ్లూరు వీరరాఘవాచార్యులు

ఇంగున శ్రీ కృష్ణయ్య

“కాంతామదహరణి”

అను యునానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంగ్లీషుభాషా దివ్యమైన రేహ్యము. దీనిని సేవించుటచే, నిస్సత్తున, రేపనశక్తిరేపండుట, స్వప్నమును స్థలము, రతిభాగీశ్రుస్థలము, కాళ్ళచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయావనములు నిచ్చును. నీ గృహముందు యేల సిగ్గు పడెదవు? దీనిని సేవించి స్వర్గసుఖములను పొందుము. పథ్యములేదు.

పరీక్షచేసి చూచిన మీకే తెలియును. నెల 1 డబ్బు 4-0-0 ఆంధ్రప్రతికా చదువరులకు నూపు 3-0-0 మాత్రమే.

తామరమందు:- నేడే తామర, గజచర్మము, తామరలకు ఆమోఘము నెల డబ్బు 0-8-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా) [8888]

THE
Kalapatharu Ayurvedic Works
FOUND AND DIRECTED BY
**MAHAMAHOPADHYAYA KAVIRAJ,
GANANATH SEN, SARASWATI M A., L M S**
Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength (8849)
If not you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power
Try Brisha Joga
Prepared on the basis of the Makaradhwaj,
Gold, Musk, Etc., in assimilable form
It Guarantees Results
It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4 Per V. P. P. Rs 6-10.
94. Gray Street, CALCUTTA

మహాత్మాగాంధీ వెండిపత్రకములు

త్వరపడుడు త్వరపడుడు

అమృతమునకు తయారుగా నున్నవి.
అప్పటమైన వెండితో చేయబడిన పత్రకములు తయారుగా నున్నవి. ఒకప్రక్కనే మహాత్మా గాంధీగారి ప్రతిమయు మరియొకప్రక్కనే చరక లేక లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు గారి ప్రతిమయు వలదు. బహు అందముగా నుండును.

1-కి ధర రు. 1, 12-కి రు. 11-4-0 144-కి రు. 182.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

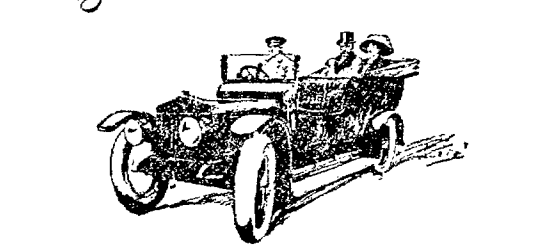
అన్ని తెగలవారికి కావలసిన బంగారు వెండిగలు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి

(1842) అందు కంపెనీ, నగలవర్తకులు

చై నాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గెల్పి మొట్టు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రు. 16 లు చొప్పున కల్పించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి వాస్తవాధునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయొక్కైన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యాలరంటి యిచ్చుచున్నాము. దీని నెల రూ. 4-0-0 లు. (2115-688) పి. ఆర్. జనార్దనసామయ్య, ఇంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

తెల్లకుప్పలకు పూదీయైన

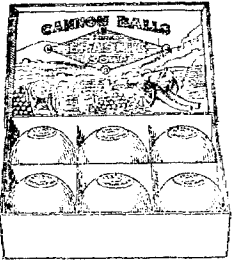
జోషదము
చర్మముపైన యుండు తెల్లనుచ్చలు వైపుత వలన 8 దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు ప్రైకము వాసనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రు. 8 లు. ఈ త్రరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. (3430) The Aryan Nursery, P O Kamtau Darbhanga.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు వేలకువేలు డబ్బాలు దిక్రయము నెల 0-6-0. రాజరాణి గుర్తుల తామరతైలము పూతిశాశకము లగు చాల మంచిమందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయెండ్రుండి యున్న తామర చాలులైన సాయలు కాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు దీనిని రాచిన మంటయొంది. చర్మము నలు పెక్కదు. అమృతాంజనము దీపో, బొంబాయి, మదరాసు.

ERASMIC

(3498)

ఎరాస్మిక్ కాన్ బాల్స్ సబ్బు

ఏదో ఒక గబ్బునవాడి, గంకత్సరానికి, 1000 మార్క్, ఇంక ఎక్కువ పర్యాయములో విారు మీ దేహసౌందర్యమును నాగుచేయుచుండును, లేదా పాడుచేయుచుండును.

ఎరాస్మిక్ కాన్ బాల్స్ సబ్బు చర్మమునకు మంచి ఆహారము. చర్మమందలి విషములను తుద్రవఱచి, ఎక్స్ డ్స్ కైనా చర్మము ఎక్కువకాలాతో ప్రకాశించుట చేయుగలదు. చర్మము మంటలేకుండ, చల్లగా నుండును. (ఎఫ్)

ఈ మాదిరి సబ్బులను జూచి మోసపోకును!
అన్నిచోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

(3398) భారతీయులచే.

సుప్రసిద్ధ తైల ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

అన్ని వయసుల లోను వాడుటకు తగిన బల వర్ధక బోషధము. నరములకు బలమును, మనస్సుకు వికాసమును గలిగించును. చిత్తచాంచల్యమును హఠపును పోగొట్టి, అద్భుత జ్ఞాపక శక్తి నిచ్చును. మిక్కిలి గుణము నిచ్చును.

దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనమునకు వాడవచ్చును. అశీర్తికూడ ఇది మంచిగుణ మిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0, 12 బుడ్లకు 16-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేకపు టోకు ధరలు గలవు.

The Hindu Medicine.

109 Harrison Road, P. Box No. 841, Calcutta.

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.

ఈ బోషధము గ వరీయా మొదలగు అన్ని విధములైన నెగరోగములకు గ్యాంట్టిగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్రసిద్ధమైన వనమూలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మోతాదు సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబనిలేదు. ఒక సీసామందు తెప్పించుకొని సేవించినపిదప రోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జితో సహా బుడ్డి 1 కి రు 3-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

[8453] ఈ తైలములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము

D. polines & Co
Chemists, No. 5 Hatimohan Roy Lane
Calcutta

చలిజ్వరమునకు తగిన బోషధము

ఇది కంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగు వ్యాధులకు దివ్యబోషధము. పిత్త, వైకములను కలుగజేయు వైద్యునా యిందులో చేరుట లేదు. వ్రెస్సుసిక్రెట్ ఆను పుత్రికా డాక్టరు వాగను ఆను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతి ప్రకారము హిమవత్సరమునందు వుత్పత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేతులేదు. మైకము పిత్తములను కలుగజేయుదు. బలహీనులకు, గర్భిణీస్త్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 మద్రాసు కెమిక్స్ ఇండస్ట్రీసు లిమిటెడ్,

(2) నెం 22 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

భృంగామలక తైలము

(వైద్యచింతామణి)

భృంగామలక తైలము :- బిళ్ళుకు మర్దనచేసినను

మొక్కలో ప్రతిదినమును గత్యముచేసినను

రోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము :- తలకు పట్టించిన కంటి

రోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము :- అపస్తరరోగమును ఉన్నాడ

రోగమును, కపరోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము :- తల వెండ్రుకలను తుమ్మె

దలుకలె నల్లగా చేయును.

4 బొట్టుల సీసా వెల రూ 1

1 సీసా " " 3

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హాంస్ రోడ్,

మాంబు రోడ్ - మదరాసు.

(బుధ)

వనోపధి నరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుట

యందు చేకర్చుక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు

ఉచితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫననవాడీ, బొంబాయి

ఎ యి లే న్ బ ర్గు

(3385)

క్రాడు ఆయిల్ ఎంజినులు

"ఎస్" టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. సి.

ఇప్పుడున్న పవరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనిని నమ్మకముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచివి, ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బు వెట్టికొను పెద్దపెద్ద ఎంజినులతో సమానమైనది. డబ్బు దండుగలేదు.

10-12 హెచ్. సి. మామూలుధర రూ 2045 ప్రత్యేకపుధర రూ 1842

20-24 " " 2909 " 2618

"డెన్ట్" వర్జిల్ ఎంజినులచే నడిపింపబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 హెచ్. ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. సి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు

216 " ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. సి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 457 1/2 "

218 " ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. సి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 622 1/2 "

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams : "KLEINCO," MADRAS.

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యగారి

రక్తమును వృద్ధిజేయును

మేహవాత నొప్పులను బోగొట్టును

అన్ని విధములగు బలహీనములను ఆణచును

పొందురోగులకు మంచిది

గుండెదడను నివారణ జేయును

గర్భ కారక ములను దగ్ధమును

బాలరకు గర్భిణీలకు సుత్రము (1045)

చనుబాలను వృద్ధిపరచును

మూర్ఖులకు మంచిది

మెదడుకు బలమును గలగ జేయును

నరములకు శక్తిని హెచ్చించును

విద్యార్థులకు ప్రాణమిత్రము

ప్రాణశక్తిని హెచ్చించును

క్షయరోగులకు మిగుల మంచిది

కాసరోగులకు అమృతము

గుండెకాయకు మిక్కిలి కలము నిచ్చును

ఉపిరితిత్తులకు అధికబలము జేయును

ఉబ్బసరోగులకు మిగుల హితము

వెల బుడ్డి 1-కి రూ 3-4-0.

ప్రత్యేకపుధర ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41, అచారప్పనగి, జి.టి. మదరాసు.

తంజిలూరు : (బుధ

పండిట్ - మదరాసు.